

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti 3 - Tel. 040/365473 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE
TASSA RISCOSSA

GORIZIA
ITALY

naš uvodnik

Slovenska manjšina in Evropa

Slovenci v Italiji že od vsega začetka (odkar živimo v tej državi) iščemo in zahtevamo svoje pravice. Od kraljeve Italije do tragičnega obdobja v času fašizma, pa spet po zmagi nacifašizma v novi republikanski in demokratični Italiji. Smo kakor hlapec Jernej, o katerem naš veliki Cankar tako zgovorno in lapidarno piše, da išče svojo pravico. Tudi Slovenci na Primorskem se lahko mnogokrat zrealimo prav v tej mitični figuri slovenskega naroda. Do zdaj smo hodili iskati pravico v Rim, mimo tega po pomoč v Ljubljano, sedaj pa gre naša pot še dlje - v Evropo. Bomo našli tu svojo pravico?

V tem duhu naj pospremimo na pot v Strasburg delagacijo slovenske manjšine (ki se je medtem že vrnila), z obiskom pri dveh glavnih evropskih ustanovah, namreč pri Evropskem parlamentu in Evropskem svetu. To je sicer že drugič, da predstavništvo Slovencev v Italiji obišče eno izmed prestolnic politične Evrope. Druga prestolnica je Bruselj, kjer pa ima svoj sedež Evropska komisija ali vlada, poleg tega pa še parlamentarne komisije in poslanske skupine. Prav gotovo je tak obisk manjšine na sedežu politične Evrope predvsem simboličnega značaja. Predvsem obe glavni prej omenjeni evropski ustanovi nimata zakonodajne vloge, imata pa zelo velik moralni vpliv. In to je predvsem poslanstvo danes tako sveta kot parlamenta, čeprav imata oba različni vloge. Parlament je danes neposredno izvoljen organ in predstavlja širšo politično voljo sedanje petnajsterice. Evropski svet (*Conseil de l'Europe*) pa je posvetovalni organ nad tridesetih držav, nekaj tudi nekdanjih komunističnih (tako tudi Slovenija).

Kako gleda politična Evropa na manjšine? Znano je, da živi v sklopu današnje Evropske unije nad 55 milijonov pripadnikov narodnih oz. jezikovnih manjšin. Te segajo od severnega Atlantika do Sredozemlja, od skandinavskih otokov do Alp. Škoti, Valežani v Veliki Britaniji, Bretonci, Baski, Alzačani in Korzičani v Franciji, Katalonci, Baski, Andaluzijci v Španiji, Okcitanzi med Francijo in Italijo, Sardinici in Furlani (da omenimo le skrajne še nepriznane jezikovne skupnosti) v Italiji, poleg teh pa so seveda že tako ali drugače priznane narodne manjšine: frankofoni Aostanci, južnotirolski Nemci in seveda mi Slovenci. Pa še koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati v Avstriji, Frizoni, Danci v Nemčiji in Nemci na Danskem, Lužiški Srbi v Nemčiji itd. Vse te in še druge narodno-jezikovne skupnosti so danes sestavni del Evropske unije in torej take, ki jim morata Bruselj in Strasburg posvetiti vso svojo pozornost.

Znano je, da so bili pred časom že sprejeti nekateri dokumenti s strani tako Evropskega parlamenta kot Evropskega sveta o splošnih pravicah manjšin in njih jezikov. Seveda ti dokumenti žal ne večjejo državčlanice. Te se sicer nanje nekako bolj moralno kot pravno sklicujejo oz. z lastnimi zakonodajami urejajo položaj manjšin. Ne bomo na tem mestu razpravljali, kaj in koliko je bilo že dejansko narejeno. Pomembno pa je le, da ima politična Evropa nekaj takih listin, ki lahko predstavljajo vsaj odskočno desko in splošno osnovo za reševanje teh vprašanj.

In v tem okviru vidimo tudi sedanji obisk slovenske delegacije v Strasburgu. Upamo, da bo ta pomnil nov korak na poti za dokončno ureditev slovenskega vprašanja v Italiji, ki mora celoten problem reševati v res evropskem duhu.

Andrej Bratuž

Odmeven obisk Janeza Pavla II. v ZDA

Papež je v sredo, 4. oktobra, začel svoje pastoralno potovanje v ZDA. Bilo je zelo odmevno, ker so ga Američani pričakovali z odprtimi rokami, in to ne samo katoličani, saj je celo zelo liberalno usmerjeni časnik *New York Times* pred papeževim obiskom zapisal, da gre »za obisk danes najpomembnejšega in najbrž tudi največjega moža na svetu.«

Papežu tudi ameriški laični del prebivalstva priznava izjemno moralno držo in ga predvsem zato ceni; od tod tako veliko pričakovanje njegovega obiska. Drugi ameriški časnik je zapisal, da je papež danes edini ambasador revežev in potrebnih na svetu, vseh tistih, ki jih naša moderna družba hote ali ne hote potiska na rob preživetja. Zato je vladalo izredno veliko pričakovanje za njegov govor v stekleni palači OZN, kjer je sedanj papež že enkrat govoril (1979), pred njim pa samo še Pavel VI. l. 1965.

Med poletom v ZDA je papež dejal časnikarjem, ki so bili na njegovem letalu, da si želi čimprej oditi v Sarajevo, kamor mu je bilo pred časom prepovedano, in to zato, ker hoče, da bi »mesto, ki je sedaj simbol Evrope v vojni, postalo simbol mesta Evrope v miru«. V New Yorku sta Janeza Pavla II. pričakala ameriški predsednik Bill Clinton in velik dež, tako da se je sveti oče takoj pošalil in dejal: »Papež vam prinaša dež.« Dež je namreč prišel v ta predel ZDA po dolgotrajni suši. Sicer pa se je papež že na letališču predstavil Američanom kot glasnik miru in zagovornik vseh ljudi na svetu, posebno še potrebnih. Predsednik Clinton ga je pozdravil z besedami: »Papeževe besede so besede miru.« In sveti oče je takoj šel v srž problema, ki danes tare Ameriko, ko je dejal, da bo Amerika ostala obljubljena dežela samo še do takrat, ko bosta pravica in svoboda v njej enaki za vse ljudi. Poudaril je pomembnost družine, celice življenja, ki je pogoj za vsak zdrav narod, in se zavzel za življenje vsakega človeka; tako je jasno povedal, da o problemu splava ne misli ponovno razpravljati z ameriškim predsednikom. Sicer pa se je spomnil tudi svojega predhodnika Pavla VI., ki je pred tridesetimi leti v palači OZN vzkliknil: »Nikoli več vojne!«, ko je ponovil njegove besede.

Veliko pričakovanje, ki je vladalo za papežev govor v palači OZN ob 50-letnici ustanovitve te važne organizacije, ki je pa skorajda izgubila ves ugled med vojno v Bosni, je bilo poplačano. Papež je namreč spregovoril jasno in se ni izmikal problemom današnjega sveta in posameznika v njem. Prav zato je ves

svet poslušal njegove besede, ko je spregovoril pred nabito polno dvorano v palači OZN. Če hočemo strniti njegov dolgi govor, lahko rečemo, da je papež Wojtyła narisal pred očmi celoga sveta novo prihodnost za tretje tisočletje, ko je ob koncu govora dejal, naj bi solze dvajsetega stoletja služile za lepšo pomlad tretjega tisočletja.

Kot edina velika moralna avtoriteta našega časa je papež že od začetka vojne v Bosni zahteval posredovanje v tej krvavi vojni; zato je lahko v palači OZN govoril tudi o vojnah in miru, o revnih in beguncih, o vseh ljudeh in vsem ljudem.

Papež je govoril kot velik humanist, kot da bi iz svojega govora ne hotel izriniti nobenega človeka, nobene veroizpovedi užaliti, pa čeprav se je ves čas čutilo, da govori kristjan in poglavar vesoljne katoliške Cerkve. Papež je šel v svojem govoru dlje: zarisal je utopijo za tretje tisočletje, ki jo danes s svojo moralno držo lahko dejansko zariše samo on med vsemi pomembnimi možmi na svetu. Govoril je o pravici in svobodi, o ponižanih in družini, narodu, državi, mednarodnih forumih, ki naj urejajo spore med narodi, in šele nato o božji ljubezni in Bogu. Svetu je povedal, da obstaja še možnost, da svet postane boljši, a to samo tako, da bogati svet spoštuje pravice revnejšega in mu pomaga. »Ne bojte se, narodi, vstanite!«, je vzkliknil in pri tem ni govoril samo bogatim narodom, ampak vsem narodom na svetu. »Človeške pravice so slovnica za prihodnost človeštva« in »univerzalni moralni zakon, ki je zapisan v vsakem človeškem srcu«, to sta papeževa vodilna zakona za prihodnost človeštva. Na teh dveh zakonih je potrebno zgraditi človeško družbo pravice in svobode v tretjem tisočletju. Solidarnost med ljudmi naj premaga vse egoizme, OZN naj postane organizacija vseh narodov in ne samo močnih; ljubezen naj bo podlaga vsemu človeškemu

občevanju, in še in še. V New Yorku je papež stal pred predstavniki 150 držav kot mož, ki se ne skriva za besedami, in morda je prav tu treba iskati tudi skrivnost njegovega uspeha. Čeprav se vsi ne strinjajo z njim, ga pa vsi poslušajo in cenijo, ker zavzema moralna stališča in za njimi pokončno stoji. Krščanski etos naravnost brizga iz njegovega humanizma in predvsem to je vsem všeč. V svetu, ki nima več jasnih moralnih vrednot, je papeževa moralna drža izjemna in pomembna.

Prav zato tako velik obisk pri njegovih mašah v hudem dežju in kasneje v najbolj znanem parku na svetu, v Central Parku, kjer se je pri bogoslužju zbralo tako veliko število mladih, kot se jih zbere na tem kraju le na velikih koncertih; le da tokrat niso poslušali glasbe, ampak papeža in nauk evangelija, ki ga ta veliki Poljak oznanja. Vse mlade pa je naravnost očaral, ko je zapel neko poljsko božično pesem in tako pokazal ves svoj smisel za komuniciranje. Ko je v Queensu govoril pred stotisočglavo množico, je meščane največjega in najboljšega mesta na svetu opozoril na temeljno vlogo družine za vsako civilno in pravno družbo, kaj šele krščansko; vprašal se je, če je v tem urbanem okolju še najti prostor za Boga.

Končno še epilog v Baltimori, ko ameriški časniki zapišejo: »Pričakovali smo konservativca, prišel pa je papež, ki je zelo liberal!«. Čeprav so te oznake izrazito ameriške, iz njih lahko vidimo, kako velik vpliv ima danes sveti oče v svetu; in prav v tej luči je treba gledati na njegova številna potovanja po svetu.

Ne-enotno slovensko zastopstvo

Predsednik Scalfaro je končno le sprejel zastopnike Slovencev in se z njimi pogovoril o nekaterih najbolj aktualnih problemih; o tem je obširno poročal naš tisk. Manj pa je bilo poudarjeno, kako se je slovenska delagacija predstavila predsedniku in kako je bila sestavljena. Predvsem je bilo porazno, da je šlo v resnici za dve delegaciji, ena od katerih je bila »uradna«, druga pa so sestavljali predstavniki Severne lige. In keročitno posegi niso bili koordinirani in sintonizirani, je sam predsednik priporočil, naj bo naša manjšinska skupnost bolj enotna. Mislim, da bi to morali vedeti že sami! Nadalje izhaja iz tiska, da je bila delegacija preveč številna (več kot deset ljudi!), pa tudi nehomogena. Prisotni so bili kar trije predstavniki Demokratične stranke levic brez pravega razloga; prisotni pa so bili tudi ljudje, ki predstavljajo samo sebe in morda ozek krog somišljenikov. Lahko torej rečemo, da delegacija ni realno predstavljala naše skupnosti. Obtehnovicah se mora vsak pripadnik naše manjšine močno zamisliti. Najprej gre za očitno padanje kvalitete, tako da ni več mogoče niti pred »zunanjim« svetom ohraniti vsaj videza enotnosti. Vsi vemo, kakšen protokolspremlja vsak obisk predsednika republike in kakšen državni aparat skrbi za to; mi pa se predstavimo brez prave organizacije. Vzrok za tako stanje moramo iskati v dejstvu, da je sestava sedanje zastopstva nerealna. Kljub temu pa je levičarska komponenta, (ki ima v sedanjem zastopstvu več kot absolutno večino), onemogočila nadaljevanje razgovorov o novi sestavi zastopstva; predlog Slovenske skupnosti za sestavo Narodnega sveta na podlagi volitev ne gre naprej in razlogi so zelo jasni. Jasno je, da nas lahko zastopa samo predstavništvo, ki je legitimirano na volitvah.

Današnja situacija naše skupnosti ni rožnata: bolj nevarne kot zunanji pritiski in izsiljevanja pa se mi zdijo nejasnosti znotraj nas samih. Ogroženost izhaja iz dejstva, da se strukture nečjejo ali ne znajo prilagoditi novim časom, ki so nastopili v Italiji in Sloveniji.

B.Š.

V tej številki lahko preberete:

str. 2	Pater Marko iz Aviana
str. 3	Še o banki
str. 4	Sojenju O. J. Simpsonu na rob
str. 5	Primorski dnevi na Koroškem
str. 6	Hvala, dr. Ivo Komjanc!
str. 7	Rekordna Barcolana v Tržaškem zalivu
str. 8	Avtocesta po Vipavski

Goriška škofija in sinoda

Referat o izidih vprašalnikov

V juniju in juliju so prišli na tajništvo sinode odgovori (osebni ali pastoralni svetovi in skupini) na vprašalnike o stanju škofije in navodilih za sinodo. Količina (približno 700) in kakovost odgovorov je pokazala željo po odgovornem sodelovanju in prenovi naše skupnosti. Ta prva faza pa ne želi biti čas sociološke analize, ampak iskanje znamenj časov, ki naj bi jih spremenili v načrtne cilje sinode.

Gradivo je bilo zbrano po teološki shemi II. Vatikanskega koncila, okrog katere lahko razberemo v luči vprašalnikov življenje in misli vernikov o Razodetju (Jezus Kristus Dei Verbum), o identiteti Cerkve (Jezus Kristus Lumen Gentium), o razsežnosti slovesnosti (Sacrosanctum Concilium) in o odnosu s svetom (Jezus Kristus Gaudium et Spes). Posebna pozornost gre sv. zakonu, ker je to zakrament, ki na viden način prikazuje razodetje Kristusove Ljubezni do Cerkve in je temelj družine, privilegirane sogovornika sinodalnega dela.

1. poglavje

Jezus Kristus Lumen Gentium

»Cerkve je v Kristusu kot Zakrament, znamenje in sredstvo intimne zveze z Bogom in edinosti človeškega rodu« (LG 1).

1. Naša škofija je v občestvu z vsemi drugimi cerkvenimi skupnostmi Cerkve, ker je ljudstvo skupaj-poklicanih, da bi bili »učinkovit zakrament« prisotnosti Jezusa Kristusa v svetu; ta razsežnost Cerkve je v odgovorih na vprašalnike precej razvidna. Mnogokrat se namreč poudarjajo problematično ali tudi kritično potrebe, vezane na poslanstvo Cerkve: pogumno oznanjati evangelij; uresničiti besede v dejanjih Odrešenja in Upanja za vse; stati ob strani ubogih, ponižanih in tlačanih; pričati na živ način, da smo vsi »začetek in kal« božjega kraljestva ljubezni, bratstva, pravice in svobode.

Iz odgovorov ugotavljamo, da se ti elementi le redkokdaj udeležajo v konkretnosti goriške Cerkve. Mnogi predlagajo naslednje argumente:

- ponovna okrepitev tesnega cerkvenega občestva;
- protislovja v politiki in gospodarstvu, pomanjkanje dialoga in solidarnosti vodijo do odsotnosti odpuščanja in sprave;
- sinoda želi biti kraj prijateljstva in občestva v Gospodu;
- naša nadškofija je zaradi svoje zemljepisne lege poklicana k posebni zgodovinski nalogi - biti kraj srečanja ljudi različnega jezika in kulture.

2. Močno se torej čuti želja po enotnosti drugačnih:

- enotnost med kristjani, konstruktivni odnosi, dialog in medsebojna obogatitev;
- enotnost med cerkvenimi skupnostmi;
- novi odnosi med člani krajevnih Cerkve, nadškofom, duhovniki, redovniki, laiki in verniki;
- želja po novem sodelovanju in preseganju težav v odnosih med duhovniki in laiki;
- želja po primerni formaciji za semeniščnike, tečajih za duhovnike, večji pozornosti pastoralni mladini, spremenjanju družin in preseganju

nesodobnih zgodovinskih modelov;

- želja po tem, da bi se čutili del vesoljne Cerkve; potreba po misijonih in bogatenju z oddaljenimi kulturami;
- preverjanje in ponovno odkritje pastoralnih organizmov (župnijskih, dekanjskih, škofijskih);
- potreba po primernih sredstvih obveščanja o veri in obrambi človeškega dostojanstva; koristen je škofijski tednik *Voce Isontina*, toda potrebno bi bilo še kaj; za odnos s pastoralno stvarnostjo je primerna tudi šola s katoliškim navdihom.

3. Nekateri odgovori so nadalje potrdili, da Cerkve sicer živi v zgodovini, toda njen cilj je v večnem občestvu svetih. V vabilu ponovnega odkritja svetosti Cerkve je tudi poudarjena posebna vloga Device Marije, Matere Boga in vsakega kristjana. Njeno češčenje pa potrebuje pravo teološko osnovo, da bodo postale tudi škofijske tradicije možnosti za katehezo in krščansko formacijo.

(dalje naslednji teden)

Pater Marko iz Aviana

»Tavmaturg 17. stoletja«, evropska verska in politična osebnost

Frančiškan, diplomat in osebni svetovalec avstro-ogrskega cesarja, goreč apostol in pridigar enotnosti, svobode in miru po evropskih trgih in cestah, **p. Marko iz Aviana (1631-1699)** je ena izmed najmarkantnejših - žal premalo poznanih - osebnosti verske in politične zgodovine 17. stoletja. Znan je predvsem zato, ker naj bi imel v slavni bitki leta 1683 odločilno vlogo pri rešitvi Dunaja (in z njim Evrope) pred navalom Turkov. Stem, da je zaustavil islam, je rešil krščansko Evropo.

14. oktobra bo v Gorici konferenca, ki bo želela poglobiti podoben svetniškega frančiškana, rojenega v naši deželi, ki je pred 350 leti študiral tudi v Gorici.

ŽIVLJENJE

Rodil se je z imenom Carlo Domenico Cristofori 17.11.1631 v Avianu (v pordenonski pokrajini). Že 16-leten je po petih letih študija

zapustil goriški jezuitski zavod in se šel proti Vzhodu bojevati proti »poganom« muslimanske vere; toda v Kopru ga je razsvetljeni kapucin prepričal, da se je vrnil domov in leto kasneje je vstopil v red frančiškanov. V duhovnika je bil posvečen leta 1655. Živel je skromno in skrito celih devet let, dokler ni leta 1664 začel pridigati v beneških mestih. Leta 1676 je pri 45. letih naredil v Padovi prvi čudež; odtlej so se ti ponavljali v številu in moči: ozdravljaj je hrome in slepe ter celo prebudil mrtvega otroka. Papež Inocenc XI. ga je zato imenoval »tavmaturg 17. stoletja«.

Glas o njem se je širil po vsej Evropi. Škofje in civilne oblasti so ga klicali vespovsod, da bi poslušali njegove čudežne besede in prejeli njegov blagoslov. Zato je p. Marko velikopotoval po Tirolski, Avstriji, Bavarski, Nizozemski, Švici; povsod so ga sprejemali z navdušenjem. Po evropskih cestah je pridigal v latinščini; poznal je le nekaj besed nemščine. Toda govoril je tako preprosto in goreče, da je s svojimi pridigami ganil celo tiste, ki ga niso razumeli. Maševal je po trgih in travnikih, ker nobena cerkev ni bila dovolj velika, da bi lahko zadržala množice bogatih in revnih, ki so ga iskale (po zgodovinskih pričevanjih 60.000-100.000 ljudi).

BOŽJI ČLOVEK

Posebno izrazita je bila njegova molitev kesanja za duše. Njegova pokorna pridigovanja so rodila na tisoče spreobrnitev, kot poročajo kronike tistih časov. Ob koncu vsake pridige je podeljeval - popripriljijo, ki mu ga je dovolil Rim - popolni odpustek in ob določenih urah celo apostolski blagoslov.

P. Marko pridiga in ozdravlja

P. Marko s križem v roki v boju proti Turkom leta 1683 pri Dunaju

TURKI PRED DUNAJEM L. 1683

Tedaj je velikemu cesarstvu vladal šibki cesar Leopold I., ki mu je bil p. Marko osebni svetovalec in kritična vest; ne samo duhovni, ampak tudi - in predvsem - politični. V slavni zgodovinski bitki l. 1683, ko je Dunaj oblegalo kakih 200 tisoč Turkov, je Leopold I. zaprosil za pomoč ponižnega frančiškana. Le-ta je znal energično posredovati med poljskim kraljem Janom Sobieskim, lovenskim knezom Karlom, beneškimi, bavarskimi in saškimi vojskovodji, ki niso znali nastopati enotno. S svojo svetostjo je duhovno pripravil generale na bitko s slavno mašo na planoti Kahlenberg (nad Dunajem); opogumil jih je z besedo in dvignjenim križem, kajti zaradi ogromnega številna napadalcev se je med evropsko četo razpasel velik strah. »Če lahko to pripomore k zmagi,« je dejal, »sprejmi, Gospod, žrtev mojega življenja.« Čeprav huda, se je bitka za branilce krščanstva proti vsakemu pričakovanju iztekla tako dobro in hitro, da je Jan Sobieski zaradi čudežnosti zmage izrekel znani stavek: »Venimus, vidimus, Deus vicit« (Prišli smo, videli smo, Bog je zmagal).

Med slovesnim zmagoslavjem v dunajski katedrali pa p. Marka ni bilo več; v svoji skromnosti se je zaprl v samostan in tam hvalil Gospoda, edinega vrednega slave.

P. Marko in cesar Leopold I.

EVROPSKA RAZSEŽNOST

V naslednjih letih se je zavzel za rešitev Madžarske pred otomanskim jarmom. Prizadeval pa si je tudi za ohranitev krščanstva Moldavije, Bulgarije in Srbije. Kot vatikanski diplomat se je zavzemal tudi za mir med evropskimi krščanskimi narodi; v tistih težkih časih je pomagal celo Hebrejcem. In še:

beneški dož ga je poljubil na čelo in mu rekel: »Vi ste rešitev naše republike.«

Bil je pravi »evropeist« v času, ko o enotni Evropi v današnjem pomenu še ne moremo govoriti.

POSŁANSTVO SVETOSTI

Braniti krščanstvo je bilo zanj duhovno poslanstvo. Dejansko je zato postal spreten diplomat, strateg in politik;

vedno skromen in svet. Tudi sredi najhujših skrbi je maševal z živo vero, tako da so njegove maše imele »angelske«. Bistvena hrana, ki mu je dajala moč, je bila molitev, tiha in preprosta molitev v samotni pred Križanim in Marijo.

KONEC ŽIVLJENJA

Kljub velikim zaslugam je umrl zelo skromno in tiho na Dunaju 13. avgusta 1699 ob prisotnosti cesarja Leopolda I., ki ga je dal pokopati v kapelo v kapucinski cerkvi, kjer je pokopanih 140 članov habsburške dinastije in kjer so mu postavili velik bronast kip.

Tudi zaradi težkih razmer v času, ko je živel, do sedaj še ni bil proglašen za blaženega, pa čeprav bi si to zaradi izrednega poslanstva in sadov njegovega dela - ki so živi še danes - že zdavnaj zaslužil.

Ponižna molitev, vir moči

V času združevalnih procesov »skupnega evropskega doma«, kot ga imenuje papež, lahko vidimo v njem svetel in aktualen zgled krščanskih in človeških vrednot, ki daje čast naši deželi, Cerkvi in Evropi.

Danijel Devetak

OD VZGOJE PRI JEZUITIH DO EVANGELIZACIJE EVROPE, UČITELJ TUDI ZANAŠČAS. Sobota, 14. oktobra, ob 9.45 v goriških sejmnih prostorih (Espomego fiera) zgodovinsko-duhovni seminar: p. Venanzio Ranier, vice-postulator procesa za beatifikacijo p. Marka (uvod), g. Luigi Tavano (zgodovinski referat) in p. Max Taggi (duhovni referat); ob 15.30 sv. maša pri sv. Ignaciju (vodi nadškof Bommarco); ob 17.30 v stolnici Ss. Salvatore v Gradišču razmislek o p. Marku in njegovimi vezmi z Gorico.

28. navadna nedelja

Več hvaležnosti in manj samohvale

Silvester Čuk

Pred šestnajstimi leti je umrl belgijski jezuit p. Fernand Lelotte, ki je večino svojih duhovniških let posvetil vzgoji mladine. V stiku z mladimi je čutil, kako zelo so dovzetni za plemenite ideale, zlasti ideale evangelija, le pokazati jim jih je treba. Zanje je začel leta 1936 izdajati majhno in drobeno, po vsebini pa zelo bogato revijo *Ognjišče naše Gospe*. Mlade bralce so za vrednote vzgajale tudi »iskre« v vsaki številki tega lističa. Ob kakšni življenjski modrosti, ki jo izražajo pregovori ter modri izreki in misli pisateljev in pesnikov pa tudi drugih ljudi, je študentski mladini izpraševal vest in jim jo je pravilno usmerjal. Ob misli francoskega pisatelja in pesnika Alfreda de Vignyja: »Beseda, ki jo je najtežje izgovoriti in postaviti na pravo mesto, je beseda JAZ.« Lelotte razmišlja: »Nekateri potrošijo blazno število te besede: jaz, jaz. Človek bi mislil, da je njihova neznatna oseba tečaj vesolja... Brez

težave ugotavljam to zlorabo pri govorjenju drugih. Toda mar nimam tudi jaz navade, da sleherni stavek označim s svojim pečatom: Jaz? Danes bom pazil, da tega ne bom zlorabljal v svojih besedah, v svojem pisanju.

Današnja božja beseda nam v prvem berilu in evangeljskem odlomku postavlja pred oči dva moža, ozdravljena bolnika, ki se za dobroto zdravja zahvaljujeta Bogu, čeprav sta oba pogana. Toda Bog ne gleda na zunanost, temveč v srce - in po srcu sta ta dva moža božja, hvaležna božja otroka. Izvir hvaležnosti je lahko le otroško srce, ki neprestano čuti očetovsko božjo ljubezen in jo z veseljem sprejema. Tisti, ki ne zna in noče več biti otrok, postane nadut: o sebi misli najboljše, vse ve, vse zna in vse zmore, zato je v središču njegovega (strašno ozkega) vesolja njegov jaz. Poln je samohvale in nesposoben je pokazati hvaležnost, dokler se napihneni balon njegove samozadostnosti ne razpoči.

Ena prvih stvari, za katero bi mi odrasli morali biti Bogu

vsak dan znova hvaležni, je, da nam daje spoznavati našo omejenost in grešnost in da nam po svojem Sinu podarja odpuščanje. Osnovno zadržanje človeka pred Bogom - to zveni iz vsega evangelija - mora biti: reveži smo, grešniki smo. Vendar grešniki, ki nas Oče kljub vsemu tako ceni in ljubi, da nam pošilja Zdravnika. Danes srečujemo dva človeka, ki se zahvaljujeta za telesno očiščenje. Notranja umazanost, gobavost duše, je neprimerno težja in hujska bolezen. Kolikokrat smo že bili očiščeni! Pa Bogu nismo bili hvaležni. Morda nismo zmogli zahvalne molitve po spovedi. Pa to ni najvažnejše! Huje je to, da smo ob prvi priložnosti spet umazali svojo dušo z nezvestobo. To je veliko bolj boleča nehvaležnost. Preveč smo površni. Predvsem pa preveč zaverovani vase, zato raje hvalimo sami sebe, kot da bi pokazali več iskrene hvaležnosti Bogu in ljudem.

POGLED V SLOVENIJO

Spori med strankami o proračunu za leto 1996

Skoraj ni področja ali dejavnosti v Sloveniji, ki ne bi povzročali sporov med političnimi strankami. To naj bi bilo dokaz demokracije in ustvarjalnega nemira ljudi ter njihovih predstavniških in drugih organov. Vendar so spori in polemike, ki se zrcalijo tudi v pismih bralcev v časnikih, tudi posledica premajhne državotvorne kulture in zavesti, torej nekakšne evforije tistih, ki živimo v novi demokratični državi.

Nove polemike so nastale te dni ob začetku razprav o proračunu slovenske države za leto 1996. Proračun ima seveda predvsem finančne, a tudi politične razsežnosti. Na slednje kaže že dejstvo, da naj bi Državni zbor sprejel proračun za leto 1996 po možnosti do konca tega leta, najpozneje pa v januarju naslednjega leta. Stranke vladne koalicije sicer soglašajo, da je treba zagotoviti »zdrav« proračun, torej tako bilanco dohodkov in izdatkov države, ki ne bi večala javnih izdatkov in s tem povzročala možnosti za večjo inflacijo. Pri tem pa si hočejo zagotoviti čimveč sredstev za delovanje ministrstev, ki so posameznim strankam dodeljena. To pa so čisto politične zahteve, ki so umeščene v priprave za prihodnje državnozbornske volitve v Sloveniji. Tudi nov proračun bo sicer izhajal iz gospodarskih možnosti in teženj države, toda v njem se bodo zrcalili tudi politični odnosi med strankami in njihova vloga v državi.

Premier Drnovšek je po

spoznanju, da med koalicijskimi strankami obstajajo zelo različna mnenja o proračunu za leto 1996, nameraval neusklajen proračun predložiti državnemu zboru, da bi slednji o njem odločil z glasovanjem. Potem pa se je premislil, zaradi česar naj bi bil predlog proračuna vendarle sad sporazuma koalicijskih strank. Proračun naj bi znašal 570 milijard tolarjev, pri čemer naj bi bilo prihodkov za okoli 13 do 14 milijard več kot pa proračunskih izdatkov. Takšno razmerje med prihodki in izdatki bi zagotavljalo, da bo vlada lahko pokrila izgubo v pokojninski blagajni, ki bo letos znašala približno 16 milijard tolarjev. Sicer pa so proračunske zahteve posameznih ministrstev na splošno še enkrat večje, kot pa to dopuščajo gospodarske razmere v Sloveniji.

Finančni minister Mitja Gaspari, ki je znan po svoji strokovnosti in domnevno ni član nobene politične stranke, meni, da bo v proračunu za leto 1996 zlasti zagotovljeno financiranje infrastrukture v prometu, druga prioriteta bo izvoz, ki ga Slovenija potrebuje za doseganje in ohranitev gospodarske rasti, tretja prednostna naloga pa bo vzdrževanje socialne varnosti.

Razprave o financah v Sloveniji potekajo parcialno, vendar tako, da so ogrožene predvsem pravice tistih Slovencev, ki najteže živijo. Upokojenci kritizirajo Drnovška in Gasparija, ki pogosto izjavljata, da je treba spremeniti celoten sistem pokojninskega zavarovanja. Po

njunem mnenju gospodarstvo ne more zagotavljati dovolj denarja za redno izplačevanje pokojnin. V državi je sedaj okoli 450 tisoč upokojencev, ki se z omenjenimi stališči ne strinjajo. Opozarjajo, da so si pokojnine zaslužili s trdim delom, kar pomeni, da bi v pokojninski blagajni (pred drugo svetovno vojno je bil upokojenski sklad eden najbolj stabilnih in velikih ter je bil tudi lastnik velikih poslopij in drugih nepremičnin v Ljubljani) morali imeti zbrane njihove prispevke. Nevzdržno je tudi, da mora pokojninski sklad financirati nekatere socialne dejavnosti, ki bi jih morali plačevati iz državnega proračuna. Predstavniki organizacij in društev upokojencev nadalje opozarjajo, da država predčasno upokojuje mnoge delavce, policiste in pripadnike slovenske vojske, toda za takšne nepredvidene (in zagotovo tudi nepotrebne upokojitve) ne zagotavlja svojih sredstev. Izdatki bremenijo le upokojensko blagajno, ki ima zaradi tega stalno izgubo. Upokojenci opozarjajo, da bodo na prihodnjih volitvah v okviru Demokratične stranke upokojencev Slovenije glasovali proti politiki, ki upokojencem poskuša zmanjšati njihove pravice in žali njihovo dostojanstvo.

Obravnavano stanje je tudi posledica dejstva, da je naša država zelo draga. Izdatki za javno upravo naraščajo, podjetja pa so pretirano obremenjena. Število zaposlenih v uradih ne

nehno narašča, medtem ko v gospodarstvu pada. V dveh letih se je število zaposlenih v javni upravi povečalo za 6 tisoč uslužbencev, v gospodarstvu pa znižalo za 2.600 oseb. V Sloveniji se na področju javne uprave poskušajo primerjati z mestno upravo Hamburga, mesta v severni Nemčiji, ki ima skoraj še enkrat toliko prebivalcev, kot pa jih ima naša država. »Kdor pozna notranje življenje v slovenskih uradih, vidi, da nekateri delajo kot upchani konji, več kot polovica uradnikov pa sedi brez dela,« je te dni zapisal neki časnik.

Očitno so na področju javnih financ in gospodarskega stroja velike vrzeli. Medtem ko država omogoča, če že ne spodbuja, prilaščanje dosežanega družbenega premoženja, pa so podjetja zelo obremenjena s prispevki za socialno varnost zaposlenih. Povprečna plača v Sloveniji je obremenjena s 44,7% prispevkov, ki so namenjeni za pokojnine, zdravstveno zavarovanje in zaposlovanje. Toliko za pokojnine svojih zaposlenih ne plačujejo v nobeni zahodnoevropski državi, od vzhodnoevropskih pa samo v Ukrajini.

Opozorila gospodarstva, da so tolikšne obveznosti pretirane in da že ogrožajo poslovanje in razvojne možnosti podjetij, ne zaležejo. »Stališča gospodarstva politike ne zanimajo, zato se zdi, kot da gre za pogovor z luno,« je kritično ugotovil nek ljubljanski časnik.

F.Z.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Politična napetost na višku

Italijanski politični krogi ne dajejo od sebe nobenega znaka, iz katerega bi se dalo sklepati o bližnjem razvoju, ki čaka državo in državljane. Politična napetost je na višku, toda Dini dviga glavo, ker je razumel, da ima opraviti s strankami in voditelji v očitnih težavah in hoče izkoristiti njihovo šibkost. Afere, škandali in sodišča šibijo stranke in njihove prvake z utrujajočimi polemikami, ki politiko vse bolj oddaljujejo od resnične stvarnosti v državi in od državljanov ter od njihovih potreb. Kljub temu pa je povprečni državljani pripravljen igrati svojo vlogo do konca in bo pripravljen iti množično na volitve, ko ga bodo poklicali. Ob vsem tem presenetljivem zaupanju demokraciji pa si pridržuje pravico, da tudi sam poslepari državo. Konec koncev je vse skupaj le stvar dogovora.

-S

Premiki v odnosih med Rimom in Ljubljano

Na relaciji med Rimom in Ljubljano se nekaj vendarle premika. Tako bi lahko razumeli institucionalizacijo Srednje-evropske pobude v Varšavi. Pobuda dobiva zdaj predsedstvo, ki bo rotiralo, in tajništvo, ki bo imelo stalni sedež v Trstu. Za to prestižno

mesto se je potegovala tudi Ljubljana in imela podporo v drugih članicah na vzhodu. Zmagala je italijanska ponudba ob slovenski neaktivnosti, kar razumemo, da je Thaler naredil uslugo Agnellijevi. Pa naj bo, če bo to kaj zaleгло pri odpravljanju drugih nesoglasij.

Še o banki...

Bojan Brezigar se je znova razpisal o krizi nekaterih naših bančnih ustanov, katerim je spet posvetil svoje Nedeljske teme. O bančnih zadevah piše pod naslovom Ali smo sposobni trezne razsodnosti in mirnih živcev? Iz vsbine članka pa ni čisto jasno, ali v vprašanju v naslovu misli nase, na SKGZ, na banke, na Slovensko skupnost, ki zadnje čase molči, ali na slovensko vlado, ki je o zadevi zavzela zelo trezno stališče, kot je poudaril Lojze Peterle v intervjuju za Primorski dnevnik, ne da bi kdo polemiziral z njim.

Razsodnosti in mirnih živcev je zmanjkalo prav na Brezigarjevi strani, saj si je prav njegov list dovolil težak napad na slovensko vlado (boljševiške metode, nepojmljiva razlastitev delničarjev-slammnatih mož, odvzem vloge manjšini itd.), saj je prav on vabil na množično manifestacijo pred Kmečko banko, kar je bila edinstvena oblika pritiska na pristojne oblasti, ki so pripravljene upoštevati le pravno podprte prizive in sodnijske akte. Takih gest in dejanj zainteresiranih pa PDK ni napovedal. Pozivanje k razsodnosti in mirnim živcem pa se sogovorniku zdi vendarle dejanje dokajšnje objestnosti v trenutku, ko prihaja na dan nova afera, ki tudi ne bo prispevala k dobremu imenu naše ustanove. Transparenca ostaja sen tako za delničarje kot za zunanje opazovalce. V članku pa je vendarle zapisano dragoceno priznanje, da vsa resnica ni na cni strani in da bi se dalo kaj tudi spremeniti. Pristaviti pa velja, da je za to bilo časa na pretek, pa se ni nič zganilo; zdaj pa se zdi, da je toča že oklestila vinograd in da ni kaj pobirati.

Ugibanja o slovenskem veleposlaniku v Italiji

Slovenska vlada še zmeraj ni imenovala novega veleposlanika v Italiji. Dosedanjemu ambasadorju Marku Kosinu je potekel mandat, na njegovo mesto pa naj bi bil imenovan Štefan Cigoj, ki velja za izvedenca za Italijo. Njegovo strokovnost je v obdobju, ko je bil zunanji minister, med neko televizijsko oddajo poudaril tudi Lojze Peterle.

Kot smo v Katoliškem glasu že poročali, iz razlogov, ki jih niso objavili, Cigoj ni bil imenovan za veleposlanika. Poluradno menijo (tako je poročal tudi dnevnik Slovenec), da je Cigoj letos poleti v pogajanjih z italijanskimi predstavniki v Rimu izvajal stališča in naročila zunanjega ministra Thalerja. Ker pa je vlada tedanja stališča

pozneje spremenila, tudi Štefan Cigoj ni bil več primeren za predvideno mesto veleposlanika. Očitno pa bo še naprej delal v slovenskem zunanjem ministrstvu. Morda bokdaj pozneje ponovno kandidat za kakšno diplomatsko funkcijo v Italiji ali kje drugje.

Medtem se v Sloveniji nadaljujejo ugibanja o novem veleposlaniku. Najprej so omenjali Iva Vajgla, ki je v Italiji že delal kot časnikar, pozneje pa se je zaposlil v diplomaciji. Sedaj je Vajgl veleposlanik v skandinavskih državah. Kot najbolj verjetnega kandidata za novega slovenskega veleposlanika v Italiji omenjajo Ignaca Goloba, sedanjega državnega sekretarja v zunanjem ministrstvu.

M.

Preoblikovanje koprške škofije

Koprski škof Pirih je pred dnevi v pogovoru s sodelavcem Kat. glasa pojasnil vprašanja, ki zadevajo delovanje Cerkve na Primorskem. Poudaril je, da so zlasti na Goriškem in v Vipavski dolini ljudje najbolj verni, tudi v razmerju do drugih delov Primorske. Škofija in duhovniki delujejo na območju, kjer je skoraj 250 tisoč prebivalcev, od katerih je okoli 230 tisoč katoličanov. Škof Pirih je na vprašanje o morebitnem preoblikovanju koprške škofije, to je o možnosti ponovne ustanovitve goriške škofije, za kar se zavzema organizacija Forum za Goriško v Novi Gorici, odgovoril, da je za ta predlog zvedel iz javnih občil, toda Forum za Goriško o pobudi doslej ni obvestil škofije v Kopru. Dodal pa je, da bi morebitno preoblikovanje škofije spadalo v izključno pristojnost Vatikana.

Po škofovem osebnem mnenju bi škofija lahko spremenila naziv, tako da bi se imenovala škofija Koper-Nova Gorica ali pa primorska škofija. Nadalje je povedal, da na Primorskem deluje okoli 180 duhovnikov, 20 redovnikov in 100 redovnic. Poleg pastoralnega in verskega poslanstva skrbijo duhovniki tudi za 207 župnih cerkva, 365 podružničnih cerkva, 50 kapelic v raznih krajih, za okoli 50 kapelic na pokopališčih in za približno 10 samostanov, med katerimi so tudi tisti v Trnovem pri Ilirski Bistrici, v Šturjah, Ajdovščini, Mirni, Vipavskem Križu, na Kostanjevici in v samostanu na Sveti gori.

Škof Pirih je v tudi opozoril, da vernike italijanske narodnosti, ki jih je največ v Kopru, Izoli in Piranu, oskrbujejo izključno slovenski duhovniki, ki obvladajo tudi italijanski jezik. Cerkveni obredi so zaradi tega lahko v obeh jezikih, maše pa potekajo posebej za slovenske in posebej za italijanske vernike. S tem v škofiji nimajo nobenih težav, čeprav je škof poudaril, da so ob množični emigraciji Italijanov z obalnega območja v obdobju po drugi svetovni vojni z njimi odšli tudi vsi italijanski duhovniki. »S svojimi ovčicami so torej odšli tudi vsi njihovi dušni pastirji, tako da noben italijanski duhovnik ni ostal za oskrbovanje tistih Italijanov, ki so ostali na območju koprške škofije,« je ob tem dejal škof Metod Pirih. Stanje se tudi pozneje ni v ničemer spremenilo, tako da v škofiji nimajo nobenega duhovnika italijanske narodnosti.

M.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

M. Cont, I. Predan, B. Cris-tig in M. Vertovec so s svojimi spomini oblikovali praznovanje 40-letnice KD I. Trinko. Besede dosedanjih predsednikov so vodile udeležence od težkih povojnih desetletij, ko se je v Benečiji v bistvu nadaljevala brez posebnih razlik »protislo-vanska« gonja iz časa fašizma, do današnjih dni in problemov. Delovanje društva je bilo in ostaja tesno povezano s konkretnim življenjem beneškega človeka in z različnimi družbeno-političnimi klimami, ki jih je preživel del slovenskega zamejstva. Ob Dnevu emigranta, Kamenici in drugih kulturnih srečanjih, ob socialnih vprašanjih in gospodarskih prizadevanjih, ki so označevala predvsem osemdeseta leta, rdeča nit, ki idealno povezuje 40 let delovanja, ostaja še vedno obramba materinega jezika in z njo pove-zane manjšinske pravice ter ne nazadnje poglobljanje dialoga med različnimi komponentami notranje manjšinske, italijanske in obmejne realnosti (posveti, publicistična dejavnost, večerne razprave, srečanja in prireditve ob vedno prisotni zahtevi po slovenski šoli). Prva leta je bila slovenska vzgoja beneških otrok mogoča le z vpisovanjem le-teh v slovenske šole v Gorico in Trst; nato so si sledili razni poskusi uvajanja tečajev v državno šolo, ki so zaradi svojega dobrega odziva kmalu izgubili dovoljenje italijanskih institucij; nazadnje je postalo jasno, da je slovenska

vzgoja v Benečiji uresničljiva le na zasebni ravni. Vsa ta prizadevanja so igrala bistveno vlogo pri krepitvi slovenske narodne zavesti teh ljudi, ki je pomenila marsikdaj tveganje in izpostavljanje za skupnost, vendar je slednja postopoma rasla od pasivne prisotnosti do zanimanja in aktivnega delovanja. »Največje zadoščenje za ustanovitelje društva je danes to, da društvo ni več tako pomembno, kot je bilo toliko let, ker danes nismo več sami,« so se glasile Predanove besede; dodajmo, da gre zasluga za to predvsem njim samim.

Nazadnje še kratki novici: ob razidnem glasu se oglašajo na redijskem Trst A tudi Nadiške doline. Vsako soboto ob 14.10 nam bo Nediški zvon do konca junija predstavljal program prireditve, nas vodil v zgodovino ali bogato beneško izročilo ter nas razveseljeval z domačo pesmijo in glasbo. Kanalska dolina pa nas vabi na mednarodno znanstveno srečanje z naslovom Večjezičnost na evropskih mejah - primer Kanalske doline. Posvet, ki ga prireja KD Planika in SLORI, se bo odvijal na Trbižu 20. in 21. oktobra. Na njem bodo sodelovali predstavniki in izvedenci manjšinskih realnosti; poleg poročil so na sporedu tudi številne diskusije. Sklepe zasedanja bo oblikoval Darko Bratina, ki tokrat sodeluje kot sociolog oz. univerzitetni profesor.

Erika Jazbar

Peterle, Slovenija in Evropa

V četrtek, 5. oktobra, je v komorni dvorani Katoliškega doma v Gorici spregovoril podpredsednik evropskih in predsednik slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle. Predavanje je organiziral krožek Anton Gregorčič, ki je tako tudi odprl svojo sezono. David Grinovero je publiki, ki se je lepo odzvala prireditvi, predstavil že dobro znanega gosta, nato pa mu je prepustil besedo. Peterle se je v približno enournem predavanju dotaknil ključnih trenutkov slovenskega približevanja Evropi. Spomnil je, kako je po prvih demokratičnih volitvah postalo jasno, da se Slovenija ne more približevati Evropi prek Beograda, ampak le direktno prek Ljubljane. Nato je na kratko opisal konkretne korake na poti v Evropo. Citiral je koalicijsko pogodbo iz leta 1992, v kateri sta si LDS in SKD zastavili kot cilj, da bi se Slovenija Evropi približevala najmanj tako hitro, kot se približujejo druge države vzhodnega bloka, ki so danes članice višegrajske skupine.

Evropski uniji: svojo zunanje politično strategijo razvija tudi v smer srednjeevropske prostotrgovinske cone (CEFTA).

Predavanju so sledila vprašanja publike, ki so se dotaknila tudi

nekaterih zamejskih problemov. Najbolj živo je postalo, ko je na vrsto stopil za zamejsko javnost zelo zgoč argument, in sicer naše banke. Na kritiko o sklepu slovenske vlade, ki želi preveriti kreditne sposobnosti, preden vstopi v TKB, je Peterle odgovoril, da se mu ne zdi nič čudnega, če slovenska vlada vstopa v banko, a postavlja svoje pogoje v zvezi s preverjanjem kreditnih sposobnosti klientov. To je naredil že tudi Banco di Brescia. Dejal je, da je sam vedno zagovarjal interese manjšine (med drugim je tudi osebno posegel v Rimu, da ne bi osrednji italijanski bančni zavod vsilil komisarske uprave tudi tržaškemu bančnemu zavodu). Ponožil je, da mora banka poslovati kot banka. Če slovenska država vstopa v partnerstvo, ne sme ukrepati »po socialistično«. Zato z veseljem pozdravlja odgovoren sklep vlade, ki je svojo investicijo sprejel kolegalno in ne kot v primeru Primorskega dnevnika, ki mu je minister Thaler dodelil podporo mimo državnega proračuna. Poudaril je, da so manjšinski bančni zavodi v interesu slovenske države; zato jih bo ščitila. Pri tem pa je neizbežno, da kot partner slovenska država upošteva tudi lastne interese.

Po podpisu oglejske izjave se je namreč dvignilo veliko prahu in demagoških izpadov. Tedaj, kot tudi danes, se veliko govori o zlu, ki prihaja z zahoda, kar po njegovem mnenju preveč spominja na fraze, ki so bile v modi pred padcem berlinskega zidu. Take teze so povsem neumestne, saj Slovenija in slovensko gospodarstvo potrebujeta Evropo in njen trg. Zato je obsodil vse tiste sile, ki se danes igrajo z ljudskim razpoloženjem in širijo antievropske težnje. Predavatelj je ugotavljal, da ni pojmljivo, da bi Slovenija ostala otok med državami, ki so ali bodo gotovo članice EZ.

Kar se tiče delovanja slovenske zunanje politike, je še dodal, da naša matična država ne deluje samo na fronti pridruženega članstva

gije otebanskem kralju Lajosu in njegovem nesrečnem sinu Ojdipu, ki s svojo materjo Jokasto zapodi sina Eteokla in Polinejka ter hčeri Ismeno in Antigono. Sinova se spreta zaradi oblasti in pade ta v bratomorni vojni: krvava zgodba o obleganem mestu, ki se ponavlja še danes v naši neposredni bližini. Predstavi bosta naslednji ponedeljek (Red A) in torek (Red B) v

dvorani Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) s pričetkom ob 20.30.

Naj k zgornjemu še dodamo, da je v teku vpisovanje za abonma SSG - sezona 1995/96 vsak delavnik od 9. do 13. ure in ob torkih in petkih od 15.30 do 18. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici (tel. 33288). Vpisovanje se konča v torek, 17. oktobra.

Začetek sezone SSG v Gorici

V ponedeljek 16. in v torek, 17. oktobra 1995, se prične tudi v Gorici redna abonmajska sezona Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, in sicer s predstavo Ajshila *Sedmerica proti Tebam* v režiji Maria Uršiča. Nastopa ansambel SSG iz Trsta.

Tragedija je bila prvič uprizorjena leta 467 pred Kristom kot zaključni del trilo-

bro razmisli pred volitvami v Italiji, ko ne bi smeli več voliti ljudi, ki pogujejo že itak nemogoče italijansko sodstvo. Ljudi Berlusconi je kova namreč preprosto ne bi smelo biti v italijanskem parlamentu, kot tudi ne drugih, ki si upajo napadati sodstvo in ustavne pravice po mili volji, in to še ne kaznovano povrh vsega. Če je res, da se boljšo družbo gradi s poštenim delom, je tudi res, da se vsaka ustavnopravna država začne pri poštenem sodstvu in poštenih političnih voditeljih. Te pa volimo mi, preprosti ljudje, in nihče drug; zato bi tudi mi morali dati v glasovi nezaupnico vsem tistim, ki bogatijo mimo vseh spodobnih zakonov in se za zakone ne zmenijo. Take vrste ljudje sodijo za zapahe in ne v parlament! Tega se moramo zavedati vedno, ko gledamo naše italijanske politike, ki kar po vrsti blatijo sodnike in že itak prepočasne italijanske sodniške postopke. Italijansko sodstvo je žal res tako, kot je; je pa edino, ki ga imamo, in prav zato ga moramo vsi spoštovati. Vsi brez izjeme, da bo za vse državljane zares veljalo sodno pravilo: Pravica je za vse enaka.

Izgubljena priložnost

Stalno slovensko gledališče v Trstu je s prvo premiero sezone pripravilo priložnost, da se s klasičnim delom znova približa publiki in obenem, da slovenskemu gledališkemu občinstvu prikaže Ajshilovo tragedijo *Sedmerica proti Tebam*, ki še ni bila uprizorjena v slovenščini. Toda po predstavi se gledalcu vsiljuje vprašanje, ali je bilo potrebno tako radikalno spreminjati besedilo in pomemben del tudi samega sporočila Ajshilove tragedije, ki ga popolnoma zabriše pretirano naturalistično prikazana bratomorna vojna. Ali je naš gledalec že tako brezčuten, da ne zna iz abstrakcije spoznati temeljne grozote vojne, če je ne vidi grobo prikazane

na odru v vsej njeni krutosti? In pri tem se raje ne spuščam v podrobnosti. To je na tržaškem odru šlo tako daleč, da je nekatere gledalce obšla slabost. Režiser vedno greši, ko spravi gledalca do fizičnega neugodja, to je pravilo. Če spet se postavlja vprašanje, do kod sega režiserjeva svoboda pri interpretiranju besedila, še posebno, če ga tako radikalno spreminja, da ga sam prevajalec ne prepozna. In še: grška drama v svoji univerzalnosti lahko ponazarja tudi stisko sodobnega človeka v raznih situacijah, toda če to besedilo režiserju ne ustreza, je bolje, da izbere sodoben tekst, ne pa, da izmaliči delo, ki je preživelo tisočletja.

Papežev obisk v ZDA in tisk

Novica tedna, ki je gotovo pritegnila pozornost vsakogar, vernika ali ne, je bil papežev obisk v Združenih državah Amerike. Italijanska televizija in tudi tisk sta obširno poročala predvsem o maši, ki jo je papež daroval v New Yorku, v Central Parku, prizorišču svetovno znanih koncertov, gledaliških predstav, raznovrstnih »happenin-gov«, a tudi prizorišču najbolj okrutnih umorov.

Prejšnjo soboto se je tako v osrčju Manhattana zbralo okoli 250.000 Newyorčanov in vse na j p o m e m b n e j š c ameriške televizijske postaje so bile povezane s tem krajem. Prebrala sem članek v nedeljskem dnevniku *La Repubblica* znanega časnika Furia Colomba, ki zelo dobro pozna utrip ameriške družbe. Papeža, pravi, se bodo v Ameriki zelo dolgo spominjali. Papež je Američanom spregovoril o najbolj kočljivih problemih, ki tarejo ameriško družbo, in katerih se ameriški politiki najraje izogibajo, ker so nepopularni. Jancz Pavel II. je poudaril, da je treba probleme reševati z odprtim

srcem in pokazati največjo pozornost trpečim in najrevnejšim. Med mašo je vse prisotne pozval, naj izkažejo svojo človeško toplino bolnikom z aidsom. Američani so za ta problem zelo občutljivi, a tudi razdvojeni. Pred kratkim je neki senator zahteval ukinitve vsakršne podpore bolnikom z aidsom, »ker so si bolezen iskali.«

Papež je spregovoril v jeziki vseh etničnih skupin, ki sestavljajo človeški mozaik New Yorka in tudi vse jezikovne manjšine so lahko pozdravile papeža v svojem jeziku. (Ali je v kriminalnem New Yorku več strpnosti kot v Trstu?) Papež je govoril o multikulturalnosti, strpnosti in sožitju med različnimi etničnimi skupinami. Velik poudarek je namenil družini, ki je osnovna družbena celica; branil je življenje v vseh njegovih oblikah ter jasno in odločno obsodil splav.

Tudi v nedeljskem *Primorskem dnevniku* je reportaža o tem dogodku, vendar kakšna razlika! Časnikarju, ki je pripravil stran, je dogodek tako tuj in nepomemben, kot da ne bi izhajal iz evropske kulture, temveč nekje iz

daljne Azije. (Članek je površno napisan, navaja le 100.000 prisotnih pri maši, podnaslov pod sliko je popolnoma zgrešen.) Da ne govorim o članku, ki je na isti strani, v katerem avtor obtožuje Vatikan in papeža, ker »še vedno zavrača možnost, da bi se javno spovedal za grehe svojih privržencev« v Ruandi. Sprašujem se, kako to, da imajo časnikarji pri *Republiki* na razpolago le nekatere vire. Prepričana sem, da je problematika afriške Cerkve dosti bolj kompleksna, kot je to prikazano v članku.

V italijanskem dnevniku *La Repubblica*, ki slovi za laični časopis, pa je papež prikazan kot visoka moralna osebnost, ki zna spregovoriti vsem, vernim in nevernim, ker segajo njegove besede vsakomur do srca.

Časopis, ki stalno trdi o sebi, da je časopis vseh zamejskih Slovencev, bi moral bolj paziti, kako posreduje določene novice (in to ne velja le za papeža), predvsem nam, ki imamo druge vire informacij na razpolago.

Nadja Maganja

Sojenju O. J. Simpsonu na rob

Čeprav ne živimo v ZDA, smo gotovo bolj ali manj redno tudi vsi mi sledili sojenju slavnemu igralcu ameriškega nogometa O. J. Simpsonu. Čeprav iz ZDA nam prihajajo novice malce bolj okrnjene in že s komentarji, ki so večkrat že interpretacija resnice, je bilo tudi nam jasno, zakaj je ta sodni proces dvignil v Ameriki toliko prahu, da so ga - morda malce prenapihnjeno - v ZDA imenovali sodni proces stoletja. Na eni strani je bil bogati in razvajeni, nasilni črnc, ki je bil obtožen umora bivše žene in njenega ljubimca, na drugi pa ameriška javnost, ki se je razdelila na dva dela: na tiste, ki so zagovarjali njegovo nedolžnost, in na tiste, ki so dokazovali njegovo krivdo. Vmes pa je bilo seveda še dejstvo, da je Simpson kot črni obtoženec spet postavil ameriško pravosodje pred težko nalogo. Vsi so se namreč bali rasnih izredov v primeru njegove obsodbe. Kakorkoli že, porota, ki so jo sestavljali pretežno črni ljudje, je spoznala Simpsona za nedolžnega in tako ga je ameriško pravosodje oprostilo vsake krivde.

Čeprav so obstajali več kot utemeljeni sumi, da je umora zakrivil prav Simpson, se je porota odločila - v dvomu! - za njegovo oprostitev in tako spet razdelila ameriško javnost, zadovoljila črnce - ne vse! - razburila pa vse ostale, ki so mislili, da je dovolj dokazov za obtožbo Simpsona najmanj na dosmrtno ječo.

Ko v Italiji gledamo sodne procese, ki se vlečejo v nedogled in so vse bolj farse kot pa pravi sodni procesi, kar ne moremo verjeti, da se tako pomemben proces lahko v najbolj razviti državi, za katero vsi hodimo ali pa prav po papagajsko capljamo, lahko konča v letudni. Se konča v celoti in ne šele prva runda, kot bi rekli lepo po domače tu v Italiji. Ko pomislimo, kako se v Italiji sedaj blati sodnike, ki so si drznili zabosti nož v gnojno bulo italijanske skorumpirane politike, nam prihajajo na misel besede velikega Montesquieja, ki je nekoč dejal takole: »Počasna pravica ni nobena pravica.« In mislim, da nimenam niti enega, ki bi si upal trditi, da se Montesquie ni spoznal na zakone; vsaj upam, da ga ni. O tem bi morali vsi prekleto do-

tudi to pomaga, če ne drugega zato, ker mora Piccolo o tem poročati. Krmarju smo hvaležni, da je s to zmago potrdil uspehe Dušana Puha v preteklih letih in dokazal, da Slovencem pripada mesto na morju, ki smo ga stoletja imeli od Trsta do Štivanja, zdaj pa smo do njega prišli v Istri.

Slovenska zmaga na Barcolani

Manjšinci smo se v nedeljo vendarle nekoliko zredili, ko je slovenski čoln Gaia Legendz Mitjo Kosmino na krmilu znagal na Barcolani, najprestižnejši regati na Jadranu in najbolj množični v Evropi. Majhno zadoščenje na račun ranjenega ponosa iredentističnih someščanov,

Prva številka Pastirčka v letošnjem jubilejnem 50. letu

Letos praznuje Pastirček visok jubilej, saj prav v letošnjem letu poteka petdeset let od začetka njegovega izhajanja. V teh dneh so otroci dobili v roke prvo številko letnika 95/96. Naslovnico je izdelal Matej Češut iz osnovne šole P.B. Domen iz Sovodenj ob Soči, sam Pastirček pa je natisnjen na naravi prijaznem papirju in odtod tudi njegov nov izgled. Na prvi strani je objavljena pesem Ljubke Šorli *Deček in muren*, sledi slikanica o srečnem kmetu in takoj zatem rubrika *Evangelij uči*. Prijatelj Pastirček piše mladim bralcem, naj v Pastirčku pridno sodelujejo, in jim tudi zastavlja nekaj vprašanj, na katera naj čimprej odgovorijo. Mariza Perat piše v novi rubriki *Samostani v naših krajih* o sv. Benediktu in redovnikih na Slovenskem. Tu sta še pesmici M. Hrobath *Jesenin Janeza Povšeta Kdaj se čudež zgodi*, Avgusta Smolej pa je napisala pesem *Veveričino šolanje*. *Deček, ki ni hotel videti dobrega*, je nadaljevanje izpod peresa Janeza Povšeta, tu so še prijetna rubrika *Super-*

Kuhar Hari svetuje, pesem Zore Saksida *Drevo*, spis Berte Golob *Priden kot Mravlja*, objava izida nagradnega tekmovanja za naslovnico Pastirčka in zelo zanimiva rubrika *Tudi mi smo rasli s Pastirčkom*, v katerih so objavljene zapisi v Pastirčka danes zelo uveljavljenih slovenskih ljudi v našem okolju: prof. Marije Češut, ravnateljica hranilnice v Doberdobu Maksa Gergoleta in ravnatelj Znanstvenega liceja v Trstu Tomaža Simčiča. Sledijo še zapis *Na Travniku in Pomenki* Zore Saksida, pesmica Vojana Arharja *Lahek kot peresce* in morda ena

najboljših rubrik v Pastirčku *Čiv, čiv, še dolgo bom živ*, v kateri Danilo Čotar piše o planinski kavki in se slovenski javnosti predstavlja iz meseca v mesec kot edini slovenski pisec, ki nadaljuje z Erjavčevimi tradicijami pisanja o živalih. Imenitna rubrika o živalih-pričih bi ob koncu gotovo zaslužila izdajo v knjigi, na kar morajo biti pozorni pri Pastirčku in še bolj pri Goriški Mohorjevi družbi. Z ustreznimi ilustracijami bi ta knjiga gotovo postala bestseller, malo je namreč piscev, ki bi tako kot Danilo Čotar znali pisati o živalih, strokovno in predvsem pa duhovito hkrati, brez nepotrebne retorike in odvrtnega paternalizma, katerega tudi otroci ne marajo. Naj razmislijo o tem uredniki omenjenih izdaj! Opozabljenih knjigah piše Mariza Perat, sledi še zapis o Pastirčkovemu dnevu in lutkovna igrice izpod peresa Lučke Susič, ki nosi naslov *Zlata Ribica*. Lepo številko Pastirčka zaključujeta Pastirčkova pošta in Pastirčkovo razvedrilo.

jp

Genetska diagnoza in nerojeni otrok

Nisopogosti primeri tudi v našem okolju, ko slišimo ugovore pri mladih starših: »Imel bi še kakšnega otroka ali imel bi otroka, ko bi vedel, da bo zdrav!« Ta trditev je zelo pomembna. Zakaj? Ko kdo tako upravičuje število otrok v svoji družini ali ko se opravičuje, ker jih njegov zakon nima, nam daje slutiti, da sam dvomi o nečem, kar sam o sebi tudi ve, da z zdravjem v njegovem zakonu nekaj ni v redu, ali da se je nekdo od zakoncev »sukal v krogih«, ki so tako ali drugače sumljivi, kar se tiče zdravstvenega področja. Seveda so lahko tudi drugi vzroki, o teh pa ne bi govorili.

Ob tej ugotovitvi sem se spomnil na očeta iz Vipavske doline, profesorja matematike, žena višja medicinska sestra, ki je ob krstu sedmega otroka takole zapisal: »Staršim dolžni upoštevati življenjske zmožnosti, razmere (stanovanje, plačo, zdravje). Ne smemo pa pristati na ugotovitev 'Ne zmorem!'. Prepričan sem, da ni skoraj nikoli resnična. Če ni zdravstvenih težav, nas nosečnost in porod toliko ne skrbita; bolj si delamo skrb o tem, kaj bo otrok, ali bo dobil zaposlitev ali ga bomo sposobni spraviti do poklica... Otrokom se torej odpovedujemo zato, ker se bojimo, kaj bo čez 5, 10 ali 20 let. Tega nam nihče ne more povedati. Sami pa moramo

vedeti, da čez 10 ali 20 let ne bomo nadomestili tega, kar bomo danes zamudili. Če dobro premislimo vsi, ki imamo otroke, lahko ugotovimo, da nam Bog da ob pravem času vse, kar potrebujemo.« Izpoved tega mladega slovenskega izobraženca je zanimiva, obenem pa tudi spodbudna. Opozarja nas, da je vsako rojstvo novega otroka po svoje tvegano. Vendar v moči lastnega poguma, pri verniku, pa še z močjo vere, soti problemi, ki se nam zdijo v naši človeški logiki nepremagljivi, mnogo manjši, kot si jih starši velikokrat predstavljajo!

Na to sem se spomnil v juliju, ko je v avstrijski medicinski svet pricurljala vest, da naj bi neka evropska bioetična konvencija v državi Evropske unije kmalu uzakonila prepoved »izdelave« in uporabe zarodkov v raziskovalne namene. Kmalu zatem sem se srečal z znanim profesorjem moralne teologije dunajske univerze, cenjenim teologom prof. dr. Günterjem Virtom. Pogovor je slučajno nanesel na problem rojstva pri tistih še nerojenih otrocih, za katere se dozdeva (ali celo medicinsko ve), da ne bodo normalni. Tako je odgovoril: »Mislite, da je dovolj veliko ali upravičeno dejstvo, ker je človek prizadet, da ga lahko ubijemo?« Po mnenju dr. Virta medicina še nima do-

volj razpoložljivega znanja in metod za zdravljenje odkritih poškodb, zato diagnoze lahko tudi zavajajo k neetičnim dejanjem.

Prav tako se je dotaknil zelo perečete »izboljšanja embrija«. Tu ne gre za odpravo bolezni, pač pa za »vdor v človekovo psiho in njegovo inteligenco.«

V Evropi se danes na medicinskem področju opaža pomanjkljivost, da je pre malo komunikacije na raziskovalnem področju med različnimi medicinskimi poklici; stari strah, da vsakdo ljubo sumno čuva svoje odkritje, kar smo vajeni slišati, videti in doživeti marsikje.

Predvsem gre za osebno (strokovno, zdravnikovo) odgovornost kot tudi odgovornost staršev. Pri vsem je najpomembnejša človekova dimenzija, saj gre vsaka motnja na tem področju na račun človeka, ki se šele razvija in bo lahko zanj v nadaljnjem življenju usodna. Zato ne bi smeli biti v ospredju spekulativni ali znanstveni razlogi, pač pa usklajitev vseh medicinskih poklicev, ki zdravijo!

Zanimiva je tudi ugotovitev dr. Virta, da od etike ne smemo pričakovati preveč, ko pravi: »Na tem področju se lahko samo svetuje, ne more pa se dati kakih dokončnih rešitev.«

Ambrož Kodolja

Sedmi Primorski dnevi na Koroškem

Krščanska kulturna zveza v Celovcu, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Slovenska prosveta v Trstu prireajo 7. Primorske dneve na Koroškem od 14. do 21. oktobra. Že tradicionalni Primorski dnevi so poskus prikaza utripa kulture slovenske manjšine v Trstu in Gorici koroškim Slovincem. Prav zato so pomembni. Slovenski manjšini, ki živi v različnih državah, se s podobnimi prireditvami skušata bolje spoznati in tako premagovati nedvomne miselne ovire, ki vsekakor obstajajo med njima. Primorski dnevi se bodo začeli na avstrijskem Koroškem v soboto, 14. 10., ob 18.30 v farni cerkvi v Šmihelu, kjer bo takoj po sveti maši koncert vokalne skupine Resonet iz Trsta pod vodstvom Aleksandre Pertot, za organizacijo koncerta pa so poskrbeli mešani pevski zbor Gorotan, KPD Šmihel in farna skupnost iz

Šmihela. V nedeljo, 15. oktobra pa bo takoj po sveti maši (ob 10. uri) koncert iste vokalne skupine v farni cerkvi v Selah na Koroškem. Isti dan bo v farni dvorani v Št. Jakobu ob 15. uri veseloigra Janeza Povšeta Kandidiraj, le kandidatiraj!, ki jo bo izvedla dramska skupina iz Štandreža. Z uspešno komedijo se bodo Štandrežci torej predstavili Koroškim Slovincem in jim na šaljiv način prikazali nekaj političnih zdrah iz naših logov. V ponedeljek in torek, 16. in 17. oktobra, bo tržaški pesnik Miroslav Košuta bral svoje poezije na temo Na Krasu je lepo. Literarni večer bo v Modestovem domu v Celovcu, v Mladinskem domu v Selah ter v kulturnem domu na Radišah, prirejata ga ljudski šoli Mohorjeve in Sele. V torek, 17. 10., bo ob 18. uri v Mohorjevi knjigarni v Celovcu predstavitev knjige dr. Rafka Dolharja Od Trente do

Zajzere. Delo in avtorja bo koroškim Slovincem predstavila prof. Nada Pertot iz Trsta, literarni dogodek pa prirejajo Slovensko planinsko društvo, Mohorjeva založba in Slovensko kulturno društvo. Spomnimo še, da je knjigo izdala lani Mohorjeva družba iz Gorice. V petek, 20. 10., bo ob 10.30 na Višji šoli za gospodarske poklice v Št. Petru srečanje s tržaškim pisateljem Alojzom Rebulo. Isti dan bo ob 19. uri v Modestovem domu v Celovcu koncert mešanega pevskega zbora Gallus iz Trsta, ki ga vodi Janko Ban. Za zaključek tradicionalnih Primorskih dnevov na Koroškem pa bodo poskrbeli glasbeniki, in to najmlajši, saj se bodo v soboto, 21. 10., ob 18. uri srečali v Ljudski šoli v Bilčovsu mladi glasbeniki Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice in učenci Glasbene šole na Koroškem.

Odkritje kipa skladatelju Matiji Bravničarju v Tolminu

V Tolminu so pred kratkim odprli obnovljeno Coroninijevo graščino z bogatim muzejskim materialom. Obenem so tudi odkrili doprsni kip tolminskemu rojaku skladatelju Matiji Bravničarju, ki sodi med najpomembnejše slovenske moderne skladatelje. Slovesnosti se je udeležilo veliko predstavnikov muzejske stroke, civilnih in cerkvenih oblasti, med temi tudi slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan.

Kip tolminskemu glasbeniku so odkrili na njegovi rojstni hiši, slavnostni govor pa je

imel glasbenik akademik prof. Primož Ramovš. Ta je med drugim označil Bravničarja, ki je umrl pred osemnajstimi leti (letos pa poteka še stoletnica njegovega rojstva) kot vogelni kamen slovenske moderne glasbe. Matija Bravničar je pisal opere, simfonije, komorno in solistično glasbo in po mnenju prof. Ramovša predstavlja temelj naše glasbene kulture 20. stoletja. Zvečer pa je bil v tolminski župnijski cerkvi Marije Device na Ilovici spominski koncert, posvečen prav tolminskemu skladatelju.

Vedno manj porok!

Italijani pred dilemo - biti eno ali biti eden?

Svet se spreminja, Italija tudi. V slabše. Ne govorim ne o politiki ne o gospodarstvu; govorim o pogledu na življenje, ki ga ima danes vse več ljudi.

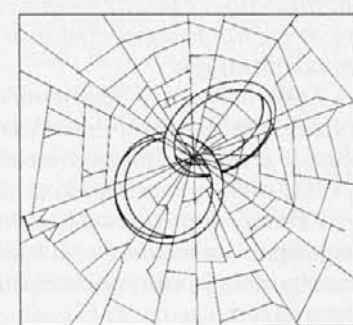
Država, v kateri živimo, je sicer sedma industrijsko najmočnejša država na svetu, je pa tudi znana po svoji najnižji stopnji rodnosti. Nedavna raziskava Istat je pokazala, da že od časa zedinjenja Italije ni bilo tako malo porok, kakor jih je sedaj: ljudje se poročajo vedno manj in kasneje. Leta 1994 je bilo na 1000 oseb 5 porok; poročilo se je 285.112 oseb, 7500 manj kot leto prej. Za primerjavo navedimo, da se je število poročenih leta 1972 sukalo okrog 400 tisoč. Narašča pa število ločencev (51.445 leta 1994). Lani je bil vsake štiri pare, ki so si rekli »da«, eden, ki je glasno zakričal svoj »ne«. Živimo v družbi skromne vitalnosti, v kateri upada plodnost in smrti presegajo število rojstev.

Viša števila starejših oseb. Letos so 65-letniki prvič številnejši od mladih do 15. leta; medtem ko je vedno manj mladih, bo odslej vsakih pet leten milijon 65-letnikov več.

Gre za začaran krog. Malo porok, malo rojstev, torej - v

prihodnosti - še manj možnosti za več porok. Človeški »material« se torej počasi izčrpa. In to ne samo v Italiji, ampak po zahodnem svetu na sploh. Če je Evropa leta 1950 predstavljala 16% svetovnega prebivalstva, danes 10%, bo leta 2015 le 8%. Grozljiv padec je v zadnjem desetletju doživela tudi Rusija, pa tudi dežele severne Evrope doživljajo vse prej kot rožnata obdobja glede družinskega življenja.

Vzroke za upadanje volje po življenju in pomena zakramenta, ki je bil v preteklosti sveta in povsem normalna stvar, lahko iščemo tako v pomanjkanju vrednot kot perspektiv in primernih pogojev. Poleg tega je razširjeno mnenje, češ da je zakon - in z njim zvestoba - zastarela stvar, neprimerna za sodobnega človeka. Z a r a d i blagostanja, ki je premaknilo osrednjo vrednoto od skupnosti na teženje po samouresničevanju posameznika, mladi niso sposobni se zavezovati za daljša; bojijo se definitivnih odločitev, zastojnosti,

žrtvovanja, trpljenja, pomanjkanja svobode. Absolutne vrednote so subjektivnost, telesnost in sedanjost; kdor uhaja iz teh shem, je izločen. Naš čas je čas ekonomiziranja prijateljstev, čas pomanjkanja poguma, potrpežljivosti in dialoga. Brez teh značilnosti pa je ljubezni zapisana kratka pot.

Prihodnost nam torej pripravlja pravo revolucijo v družbenem in gospodarskem življenju, v družinskih modelih, v sistemu medosebnih in medgeneracijskih odnosov. V času, ko ima vsaka ženska povprečno 1,3 otroka, stojijo torej laiki - predvsem mladi - pred odločilno in odgovorno nalogo - izzivom novega tisočletja. DD

Hvala, dr. Ivo Komjanc!

Pomenljiva in ganljiva postavitev obeležja ortopedu dr. Komjancu v Malcesinah

V lepem številu - bilo nas je prek 200 - smo se v nedeljo, 8. oktobra, v ranih urah napotili proti Gardskemu jezeru v vas Malcesine. Ves dan nas je spremljalo čudovito vreme, saj je bilo bolj podobno pozni pomladi kot pa jeseni.

Tam so nas pričakali domačini iz Malcesin, uslužbenci kliničnega centra, veliko število »čudežno ozdravelih« in predstavniki oblasti. Ker je bila kapelica premajhna, da bi vanjo stopilo okrog 500 zbranih ljudi, je bila maša na odprtem, tik ob jezeru.

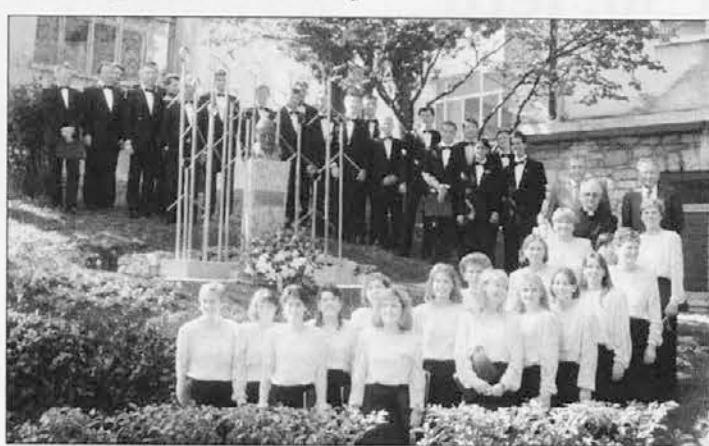
Mašo za pokojnega dr. Iva je daroval župnik kliničnega centra ob somaševanju župnika iz Malcesin, dekana Antona Lazarja iz Števerjana, dekana Franca Rupnika iz Kobarida in župnika Antona Prinčiča iz Jamelj. Med mašo je ubrano prepeval zbor iz Števerjana. Ob koncu je prejel veliko pohval iz ust prisotnih in iskrenih aplavzov. Res lepo je bilo med mašo slišati slovensko petje. Med pridigo je župnik kliničnega centra podčrtal globokost vere, ki je dr. Iva spremljala skozi vse življenje, in kako se je ob dveh težkih preizkušnjah (ob smrti 19-letne hčerke v prometni nesreči in svoji bolezni) zatekel še bolj k Bogu. Ko se mu je med

prošnjami poliomelitična pacientka, ki je bila pri njem na zdravljenju več kot 25 let, zahvalila za vse, kar je dobrega naredil zanje, so vsi prisotni ganjeni začeli ploskati.

Ob koncu maše sta sošolca iz semenišča dekan Rupnik in g. Prinčič spregovorila nekaj besed o osebnosti pokojnega. Po končani maši smo se odpravili pred halo kliničnega centra, v katerem je dr. Ivo služboval celih 37 let. Na podstavku (delu arh. Pifferra iz Trenta) ob vstopu vanjo je postavljen doprski kip, delo poliomelitičnega kiparja Ischie. Kip je blagoslovil dekan Lazar, ki je prisotnim opisal rodno vas Števerjan in ljudi iz teh krajev ter povedal nekaj podatkov iz življenja dr. Iva. Za njim je spregovoril predsednik vsedržavnega združenja poliomelitikov in poudaril pomen tako širokosrčne osebnosti,

kot je bil dr. Komjanc, za paciente. Beseda je bila tako dala števerjanskemu županu Corsiju, ki je podčrtal predvsem vrednote in življenjske smer-

Zbor F.B. Sedej, župnik Lazar, župan Corsi in zborovodja Bogdan Kralj ob kipu dr. Komjancu na dvorišču klinike v Malcesinah

nice, ki jih je dr. Ivo prejel v lastni družini in v luči katerih je prehodil svojo zdravniško pot.

Spregovorila je tudi pokojnikova žena dr. Mirjam Brumat in med drugim povedala, kako je večkrat svarila moža, da bi lahko bil več časa doma z družino; njegov odgovor pa je bil vedno isti: »Otroci in pacienti v bolnišnici me potrebujejo bolj kot vi in tudi njim se čutim oče.« Zahvalila se je vsem, ki so prišli na svečanost, in vsem tistim, ki so kdajkoli pomagali dr. Ivu. Govor je nadaljeval župan iz Malcesin, ki se je z rosnimi očmi ustavil ob stavku, zapisanem na grobu pokojnega: »Kar ste storili enemu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili.«

Nazadnje pa je vse prisot-

ne presenetila poliomelitična pesnica Olga Gazzetto, ki v poeziji imenuje doktorja »misijonarja besed in dejanj.« ki je očetovsko skrbel za trpeče in s prijateljskim obličjem kot »neutrudna lastovka« s potrpežljivim darovanjem nasičeval tiste, ki niso mogli leteti. Med raznimi posegi je pel zbor F.B. Sedej; vsi so mu radi prisluhnili. Domači smo se nato podali na grob pokojnega. Tam je nečak Aleš spregovoril nekaj besed in zbor je zapel žalostinko.

Tako se je končalo slavlje ob odkritju doprsnega kipa našemu rojaku, katerega glavni cilj življenja je bil nesebično pomagati bližnjemu z besedo in dejanjem, s tako požrtvovalnostjo, ki je pri dr. Ivu gotovo izstopala.

Financarska šola in sovojenjska občina

V zadnji številki Katoliškega glasa je B.Š. v svojem članku seznanil javnost, da kljub nasprotovanju velikega dela Goričanov in odbora za ohranitev letališča sedanja občinska uprava zagovarja to strukturo. Zgradba šole za finančne stražnike je v zadnjih dneh Berlusconijeve vlade zadobila oznako vojaške tajnosti: to pomeni, da gre mimo regulacijskih in urbanističnih načrtov oz. mimo upravnih zaprek.

Tako odbor kot zagovorniki zgradbe na letališču očitno pričakujejo razrešitev tega vozla od predsednika republike Scalfara, ki je bil pred kratkim na obisku v Gorici; sprte strani so ga - vsaka s svojega zornega kota - prosile za posredovanje.

V Primorskem dnevniku z dne 4. oktobra je na koncu članka zapisano: »...načelnik Forza Italia v občinskem svetu Sergio Fornasir pozitivno ocenjuje skorajšnji začetek gradnje letališnice, obenem pa se zavzema, da bi v zameno za okrnitev letališča dovolil polete ultrakratkih letal tudi ob mejnem pasu.« Mislim, da to potrjuje dejstvo, da se bo, čeprav s kakšnim dogovorom, šola za finančarje - z oznako vojaške tajnosti ali brez nje - gradila na letališču. V Kat. glasu namreč beremo: »Ustanova Civilavia, ki odloča o letališčih, je postavila pogoj, da morajo graditelji najprej poskrbeti za novo vzletno stezo v cementu in asfaltu.«

Znano je, da pol letališča meji s sovojenjskim območjem oz. je pod upravo občine Sovodnje; poleg resolucije, ki jo je občinski svet odobril 18. oktobra 1991 na predlog takratnega odbornika Ralka Butkoviča v podporo odboru za ohranitev letališča, ni znatno posegel na druge načine. Tudi poziv, ki ga je sprejel odbor za letališče (PDK 15.2. letos), ni prejel odziva. Odbor v članku poziva občino Sovodnje, da se njeni upravitelji hitro in resno zavamejo in skušajo dobiti informacije o načrtih, ki zadevajo njihov del letališča. Uprava je morda mislila, da bodo imele nasprotne sile večkratne razprave in posege za vmešavanje v območje druge občine in za nestrpnost do večinskega naroda. Če je občinska uprava do sedaj lahko neprisiljena sledila tem dogajanjem, bo zaradi pogoja, ki ga postavlja ustanova Civilavia glede vzletne steze, posredno poklicana k dogajanju glede zgradbe financerske šole in k pripravi variante regulacijskega načrta z goriško občino.

O problemu gradnje šole do zadnjega zasedanja občinskega sveta dne 28. septembra še ni bilo govora. Tudi ni znano, koliko je uprava - uradno ali neuradno - seznanjena z njim.

Remo Devetak

Izlet v Julijske Alpe - začetek pevske sezone MePZ Hrast

Športni odsek društva Hrast je organiziral v sodelovanju z mešanim pevskim zborom dvodnevni izlet v Julijske Alpe. V soboto, 30. septembra, smo se

zbrali v Doberdobi in se odpeljali do Jezerske doline pod Nevejskim sedlom, kjer smo se z nahrbtniki napotili proti koči Corsi (1870 m). Po približno enourni hoji smo dospeli do Viške planine (Malge Grantagar), kjer se konča gozdna meja in se odpre prelepi amfiteater (sedaj že zasnežen) gorske verige Viša - Kostrunove špice, očeak Viš, Gamsova mati, Turn, Mala špica (Innominata), Divja koza, trbiška Krniška špica - vse že skoraj v zimskem objemu. Po kratkem počitku je skupina krenila dalje po avstrijski stezi ob skorajšnjem luninem svitu; proti jugu se je razprostiral razgled proti zasneženim verigi Kanina. Okrog sedme ure zvečer smo končno prišli do koč, kjer nas je prijazen skrbnik pogostil s toplo gorsko večerjo. Ob zaključku pla-

ninske sezone (koča bo namreč ostala zaprta do polovice prihodnjega junija) je MePZ - sicer v okrnjeni zasedbi - pripravil majhno družabnost z izborom slovenskih narodnih in gorskih motivov v veselje skrbnika in zadnjih letošnjih obiskovalcev koč.

Jutro nas je presenetilo s čistim sončnim vzhodom in pogled se je lahko razprostiral mimo Kanina in Krna do tržaškega zaliva.

Program za nedeljo je predvideval vzpon na Viš (2660 m), a zaradi snega se je skupina odločila za vrnitev v dolino po daljši, a razglednejši poti Saškega kralja (Sentiero Re di Sassonia). Pred odhodom pa smo s pesmijo še zadnjič pozdravili te tako znane Julijce.

CP

Otvoritev klavirske šole

Stekla je nova pobuda SCGV E. Komel

V sredo je bila v komorni dvorani Katoliškega doma otvoritev dvoletne klavirske šole za pedagoge. Organizirala sta jo Zveza primorskih glasbenih šol in SCGV Emil Komel. Udeležilo se je osem aktivnih slušateljev iz Kopra, Izole, Pirana, Idrije, Trsta, Nove Gorice in Gorice. Vodi jo pianist prof. Sijavuš Gadžijev.

Na uvodni slovesnosti je goste najprej pozdravila predsednica SCGV Emil Komel Franka Žgavec, nakar sta nekaj misli povedala predsednik Zveze primorskih glasbenih šol prof. Borut Logar in ravnatelj SCGV prof. Silvan Kerševan. Prvi delovni dan sta bili na programu predavanja prof. Gadžijeva in prof. Ivana Florjanca.

Šola bo potekala v štirih trimesecjih, in sicer vsako sredo. Zjutraj bo imel prof. Gadžijev pedagoška predavanja za aktivne in pasivne udeležence, v popoldanskih urah pa praktično delo z učenci udeležencev dvoletne šole. Prof. Florjanc pa bo vodil individualne lekcije z aktivnimi slušatelji.

Poleg prof. Gadžijeva bosta redno predavala še pianista in glasbena pedagoga Damijana Bratuž in Ivan Florjanc. Ob njiju bo še nekaj drugih strokovnjakov s tega področja.

Gre za izjemno in res obetavno pobudo, ker so predavatelji na visoki akademski ravni, poslušalci pa diplomirani klavirski pedagogi z nekajletno prakso.

Občni zbor PD Štandrež

Člani prosvetnega društva Štandrež so na občnem zboru v četrtek, 5. oktobra, v mali dvorani župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu pregledali društveno delovanje od zadnjega občnega zbora pred letom dni.

Tajniško poročilo je podala Kristina Marušič, ki je izčrpno prikazala bogato kulturno delo. Društvo je bilo posebno aktivno na dramskem in pevskem področju, uspešno pa je tudi organiziralo več kulturnih pobud v domačem kraju in s številnimi gostovanji utrdilo stike s številnimi kulturnimi ustanovami v naši deželi, na Koroškem in v Sloveniji.

Martina Nanut je podala sliko mladinskega petja. Štandreški mladinski zbor je večkrat nastopil pod vodstvom Kristine Marušič na prireditvah v domačem kraju in drugod na Goriškem. Večkrat je nastopil združeno z zborom Oton Župančič. Omešanem zboru je poročala dirigentka Ticijana Zavadlav. Tudi ta zbor je bil zelo aktiven in je rad nastopal na tradicionalnih pevskih revijah kot tudi ob raznih priložnostih v Štandrežu in drugih krajih.

Odramski skupini je poročal Božidar Tabaj. V letošnjem letu je skupina slovesno proslavila 30-letnico neprekinjenega uspešnega delovanja. Tedaj so štandreški igralci izvedli krstno predstavo Janeza Povšeta Kandidiraj, le kandidiraj! Društvo je izdalo bogato publikacijo s prikazom vseh uprizorjenih del v tridesetih letih in s številnimi drugimi podatki o delovanju skupine. Z isto igro so nastopili na številnih odrih. Na programu imajo še nekaj nastopov, tako da bodo to igro uprizorili nad 20-krat. Poleg te igre, ki jo je režiral Emil Aberšek ob strokovnem sodelovanju Janeza Starine, so se štandreški igralci predstavili še z dvema krajšima igrata.

V režiji Majde Paulin so se izkazali tudi mlajši igralci iz igrama ob prihodu sv. Miklavža in z vedro igro Forum, ki so jo prvič prikazali na letošnjem Prazniku špargljev.

Predsednik Damjan Paulin je v svojem posegu poudaril nenadomestljivo vlogo kulturnih društev za bogatitev vaške in širše skupnosti. V preteklem letu je mešani zbor sodeloval pri raznih skupnih prireditvah v Štandrežu (proslava Simona Gregorčiča, Prešernov dan in dan miru), v okviru Zveze slovenske katoliške prosvete (kantata Oljki in 50-letnica konca vojne v Rupi) in na skupni proslavi 50-letnice osvoboditve v Doberdobi.

Oblagajni je poročal Lucijan Pavio, predsednik nadzornega odbora Ivo Češut pa je ugotovil, da je bilo delovanje v skladu s statutom in da so dohodki in izdatki pravilno registrirani.

Občni zbor so pozdravili številni predstavniki društev in organizacij. Za Zvezo slovenske katoliške prosvete je spregovorila Franka Padovan, za društvo F.B. Sedej iz Števerjana Marko Terčič, za Rupo-Peč in za moški zbor Mirko Filej Mirjam Pahor, za društvo O. Župančič Tanja Gaeta. Občni zbor je pozdravil tudi predsednik štandreške rajonske konzulte Božidar Tabaj. Prisotna sta bila tudi predstavnik štandreških športnih društev Val (Ivan Plesničar) in Velox (Marko Brajnik).

V društveni odborsobilizacijo leto izvoljeni Dimitri Brajnik, Marko Brajnik, Marjan Breščak, Lucijan Kerpan, Joana Marušič, Kristina Marušič, Jordan Mučič, Martina Nanut, Lucijan Pavio, Damjan Paulin, Danijela Puia, Božidar Tabaj, Marko Tabaj, Silvan Zavadlav in Ticijana Zavadlav. Nadzorni odbor pa sestavljajo Ivo Češut, Igor Paulin in Viktor Selva. Vrazsodišču so Dušan Brajnik, Pavel Marušič in Ljudmila Suligoj.

Razgovor o knjigi *Repentabor*

V Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu se je v ponedeljek, 9. oktobra, odvijal zanimiv in konstruktiven razgovor o knjigi *Repentabor*, ki je avgusta letos v italijanščini izšla pri založbi *Mladika*. Tema je privabila številno občinstvo, sestavljeno tako iz slovenskih kot tudi iz italijanskih udeležencev, ki so se pogovarjali z avtorjem Paolom Parovelom.

Parovel je glede te knjige dejal, da odnosov med Slovenci in Italijani v naših krajih ni mogoče spremeniti s politiko, pač pa s kulturo, z argumenti. Zato se je odločil, da bo delal dolgoročno, v globino. Knjiga, o kateri smo v našem listu že poročali, je sicer skromna po obsegu, a bogata s kulturnimi in zgodovinskimi informacijami o utrjenem svetišču na Repentabru, katerega slovenski

Med predavanjem P. Parovela

(Foto Kroma)

izvor in značaj - kot tudi slovenski značaj naših krajev - je v Parovelovem delu jasno prikazan. Knjižica je argumentiran odgovor marsikdaj potvorenim tezam krajevnega italijanskega zgodovinskega pisja. Poleg tega sta majhen obseg in nizka cena (10.000 lir) prednost, saj gre tako knjižica - katero prodajajo v vseh pomembnejših tržaških knjigarnah - zlahka v prodajo

(na samem ponedeljkovem večeru so prodali od 20 do 30 izvodov).

Občinstvo je na večeru aktivno sodelovalo z vprašanji, vtisi, mnenji in argumentiranjem in je s tem prispevalo h konstruktivnemu pogovoru o delu. Omeniti je treba tudi, da se je ravno v ponedeljek tržaški dnevnik *Il Piccolo* zelo pohvalno izrazil o knjižici *Repentabor*.

Delovanje Slovenske Vincencijeve konference in Kluba prijateljstva

Slovenska Vincencijeva konferenca je skupno s Klubom prijateljstva 3. oktobra pričela novo delovno leto 1995-96 s slovesno sv. mašo v kapeli pri šolskih sestrar pri Sv. Ivanu v Trstu. Daroval jo je novi duhovni svetovalec SVK g. Jože Špeh. Po sv. maši smo ob čajju poslušali poročila in načrte za bodočnost. Iz poročila letošnje ravnateljice v gorski koloniji v Comegliansu Srečke Tul smo npr. izvedeli, kako so tam med igranjem, sprehodi in daljšimi izleti veselo preživeli tri tedne počitnic naši otroci.

Klub prijateljstva ima v programu izlete in sestanke kulturne, zdravstvene, zlasti pa družabne in zabavne vsebine za starejše in osamele osebe. V kratkem bo na sporedu film o sv. deželi (25. 10.) ter izlet v Gorico na razstavo Umetnost in kultura ob meji v l. 1780-1850 in na Sv. goro. Lahko že povem, da je prvi izlet letošnje sezone 7. oktobra na Zaplaz, Čatež in Kurešček razvedril poln avtobus izletnikov, ko so si napajali oči v sončnem dnevu nad lepimi dolenskim kraji in se zabavali v avtobusu s petjem in smešnicami.

SVK bo nadaljevala z obiskom ostarelih in

bolnih oseb na domovih, v bolnicah in v domovih za ostarele. Materialno bo podpirala potrebne osebe in družine, ki se v vedno večjem številu obračajo nanjo za pomoč.

Pomoči pa prosijo tudi izven naših meja za begunce iz Bosne in Hercegovine. Že večkrat ste lahko brali o pomoči, ki jo članice SVK iz Barkovelj posredujejo Karitas-u iz Ajdovščine, ki skrbi za tamkajšnje begunce. Pri sestanku pri Sv. Ivanu pa je s. Angelina iz Sv. Križa povedala, da so tudi v Novem mestu pomoči potrebni begunci in da jim je novomeški Karitas ne zmore več nuditi niti dovolj hrane. Zato prosi SVK za pomoč. Ta pa lahko pomaga samo z darovi dobrotnikov. Zato se obrača na vse dobrosrčne ljudi, naj priskočijo tudi tu na pomoč. Posredovanje darov si je prevzel krožek SVK v Sv. Križu. Dobrodošli so razni darovi: hrana, oblačila, obutev, denar. Vse to sprejemajo v Sv. Križu s. Angelina, v poslopju stare šole in v župnišču. Denarne prispevke lahko pustite v trgovini Fortunato v Trstu, ul. Paganini 2, pojasniti pa morate, če gre denar za pomoč beguncem v Ajdovščini ali Novem mestu.

Bog povrni vsem dobrotnikom! N.M.

Rekordna Barcolana v Tržaškem zalivu

Tradicionalna regata za jesenski pokal, ki se je odvijala v nedeljo, 8. t.m. v tržaškem zalivu in ki je znana pod imenom *Barcolana*, je bila letos res rekordna, saj je tekmovalo kar 1.305 jadrnic.

Lepo vreme z rahlim vetrom je pripomoglo k velikemu uspehu te športne prireditve, na kateri je tudi tokrat zmagal slovenski tekmovalci.

Slovenska jadrnica na Barcolani

(Foto Kroma)

lec, in sicer Koprčan Mitja Kosmina na jadrnici *Gaia legend*. Tudi lani je namreč jesenski pokal osvojil Slovenec, in sicer Dušan Puh, ki pa je bil letos šele devetletni.

Izlet na Dolenjsko

Kdor je dovzet za skriti čar v lepoti narave, mu je izlet Kluba prijateljstva nudil veliko misli za njegov duhovni svet. Obiskali smo Zaplaz, Čatež in Kurešček. Nepregledna razsežnost božje dobrote in miline, ki sije skozi naravo, bi nam naše božjepotne cerkvice v tihi zbranosti morale vdihniti vso našo pristržno zahvalo.

V avtobusu ni manjkalo ne dobre volje ne petja. Vsakdo je prispeval svoj delež, duhovniki in potniki. Prelepa Dolenjska, še se boš oglašala v naših srcih s svojo sončno lepoto gričev, ljubkih cerkvic, poljan in skrivnosti polnih gozdov. Končno tudi prikaznih ljudi in dobrih gostišč.

FV

Novoletno evropsko srečanje mladih bo letos v Vroclavu

Novoletna evropska srečanja mladih, ki jih vsako leto v drugi državi organizira ekumenska skupnost iz Taizéja, so tudi pri nas, v zamejstvu, že znana. Že dve leti se jih namreč organizirano udeležujejo tudi mladi zamejci. Pred dvema letoma je bilo pet deklet v Münchnu, lani pa se je skupina skoraj potrojila in 14 fantov in deklet je novo leto preživel v Parizu.

Tudi letos se ponuja priložnost za enkratno romanje. Tokrat bo namreč srečanje potekalo v Vroclavu, enem največjih poljskih mest na jugozahodu dežele. Tam je srečanje potekalo že leta 1989, ko so se prvič srečali udeleženci iz vseh dežel obeh delov Evrope - Vzhoda in Zahoda.

Mladi zamejci, ki bi se radi romanja udeležili, se lahko pridružijo skupinam iz Slovenije, ki bodo potovale v organizaciji Skupnosti katoliške mladine (SKAM,

Jurčičev trg 2, 61000 Ljubljana). Prijaviti se je možno do 12. novembra. Cena za prevoz (z avtobusom) je 131 DM, cena za bivanje pa ni še natančno določena. Odhod v Vroclav bo v torek, 27. decembra popoldne, iz Vroclava pa se bomo vračali v nedeljo, 1. januarja. Za romanje se lahko prijavijo vsi, ki so dopolnili 17 let in ki se moralno obvežejo, da se bodo v polnosti vključili v program srečanja.

Tudi letos se bo srečanje odvijalo tako kot prejšnja leta. Mladi bodo vključeni v razne župnijske skupnosti, spali bodo pri družinah, po raznih domovih in dvorah. Vsak dan bodo imeli točno določen program: molitve in srečanja v župnijah, skupne molitve, kjer bodo lahko poslušali misli karizmatičnega voditelja taizéjskega gibanja brata Rogerja ter pogovore na razne teme. Obenem bodo seveda imeli priložnost za ustvarjanje novih prijateljstev z mladimi

iz cele Evrope.

Za vse udeležence sta obvezni dve pripravi, ki bosta potekali v okviru mladinskih maš, ki jih bo pripravil Odbor za mladinsko pastoralo.

Mladi iz zamejstva, ki bi se radi udeležili evropskega srečanja, so vabljeni na informativno srečanje v soboto, 21. oktobra, v ul. Donizetti 3 v Trstu ob 17.30. Tu bodo dobili prijavnice, ki jih bodo morali izpolniti, in navodila za vpis (ob prijavi je treba plačati akontacijo 7.000 SIT).

Za vse morebitne informacije in dodatna pojasnila se lahko obrnete do Aleša Petarosa (tel. št. 228307).

Udeležba na novoletnem evropskem srečanju je gotovo izkušnja, ki mlademu ostane v neizbrisnem spominu, saj ga obogati tako iz duhovnega kot iz človeškega vidika.

Breda Susič

Začetek 51. sezone SSG

V petek, 6. t.m., se je v Kulturnem domu v Trstu začela 51. sezona neprekinjenega delovanja Slovenskega stalnega gledališča (SSG) iz Trsta. Potekala je namreč premiera Ajshilove tragedije *Sedmerica* proti Tebam, katero je prevedel Alojz Rebula, zrežiral pa Mario Uršič. Nastopil je celoten ansambel SSG okre-

(Foto Kroma)

pljen z nekaterimi gosti. Predstava se je pričela z enourno zamudo zaradi stavke

tehničnega osebja SSG, ki je s tem hotelo opozoriti na težavno situacijo, v katerih deluje že vrsto let. O tem je na začetku spregovoril član osebja, ki je prebral sporočilo, v katerem je rečeno, da se bo protestna akcija nadaljevala, dokler ne bodo dobili pozitivnega odgovora na nastale probleme s strani upraviteljev SSG.

Skupščina SSŠ

V petek, 6. t.m., je v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah cel dan zasedala skupščina Sindikata slovenske šole. Beseda je tekla o trenutnem stanju slovenskega šolstva v Italiji, ki ga pestijo vse hujše težave. Govor je torej bil o združitvi srednjih šol Erjavce in Levstik s šolama Cankar in Kosovel, o ukinitvi slovenskega vrta v ul. Conti v Trstu, o preklicu sindikalnega dopusta predstavnicam SSŠ, o ukinitvi urada za slovenske šole pri tržaškem šolskem skrbništvu, o ukinitvi štipendij za izpopolnjevanje slovenskih šolnikov, o nepriznavanju diplom iz Slovenije, o tečajih, seminarjih idr.

Podobno skupščino je v ponedeljek imel goriški del SSŠ. Na skupščini so se člani sindikata med drugim odločili tudi za protestno manifestacijo v Rimu.

Praznik na Kontovelu

V nedeljo, 1. oktobra, smo kontovelski farani ob spremljavi opoldanskega zvona zapuščali cerkev s ponosom in veseljem, da smo primerno počastili župnijskega zavetnika sv. Hieronima. Proseški župnik g. Rudi Bogatec je vodil ob 11. uri slovesno sv. mašo, z njim pa je somaševal vaški župnik g. Jože Špeh. Cerkev, kateri smo pred kratkim prenovili fasado, je polna vernikov sledila bogoslužju. Upravičeno pa se je marsikdo ozrl na kor. Prav na ta dan so se namreč prvič oglasile s cerkvenim pevskim zborom nove orgle. V cerkveno poslopje jih je spremil župnikov blagoslov in radovednost vseh, ki so po tolikem času slišali primeren orgelski glas v kontovelskem božjem hramu.

Medtem, ko se nabirka za nove orgle še nadaljuje, se vsi farani toplo zahvaljujemo g. Špehu za prizadevnost in poštvovalnost v naši župniji.

Matjaž Rustja

Prosek: napisi in vagoni

Rad bi opozoril na cestne napise naših dveh vasi, Proseka in Kontovela. Kdor jih je ukazal ali postavil, najbrž ni vedel, kje state dve vasi. Kontovel se začne pri Ključu (če prideš iz Trsta) pri osnovni šoli. Zato bi moral biti napis za Kontovel ločen od napisa za Prosek. In kaj vidimo? Napise za obe vasi skupaj postavil od Ključa do Devinščine, datujec, ki prebere table, sploh ne more razumeti, ali je na Kontovelu ali na Proseku. Če paje tisti, ki je ukazal ali postavil table, vedel, kje sta vasi, ali se ni morda norčeval iz ljudi?

Če bi vsaka tabla veljala posebej za Prosek in posebej za Kontovel, bi manj stalo, ker bi vsaj štedili pri materialu in bi točno označevala vsako vas posebej.

Drugo: ko se človek sprehaja mimo proseške postaje, opaža, da sta že dolgo časa dva vlaka ustavljena na progi. Mar niso tiste tračnice več uporabne ali kaj pomenijo vagoni s pokritimi okni? Če se v njih skrivajo strupene snovi, ali ne predstavljajo nevarnost za ljudi? Kaj misli zgoniška občina glede tega? Ali nima železnica kam dati tistega tovora? Radi bi dobili jasek odgovor.

R. Bogatec

Tiskovno poročilo SSK

Velike spremembe na italijanskem in širšem mednarodnem političnem prizorišču, vzpostavljanje novih odnosov med zamejstvom in matico po demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije, predvsem pa številni problemi, s katerimi se v novih razmerah spopada naša narodnostna skupnost, zahtevajo, da Slovenci v Italiji na novo premislimo vsebino in oblike svojega političnega delovanja. Premislek je toliko bolj nujen spriču nove krize, v katero je zabredlo sicer že tako »začasno« skupno zastopstvo naše narodnostne skupnosti po umiku slovenske komponente SKP iz njega. Izhajajoč iz gornjih ugotovitev bo SSK priredila konec tega meseca programsko konferenco, na kateri bo skušala oblikovati svoje predloge za nadaljnjo politiko slovenske manjšine v Italiji.

Pripravi konference, ki se uokvirja v niz prireditev ob 20-letnici deželne organiziranosti SSK, je bil posvečen dobršen del zadnje seje strankinega deželnega tajništva v petek, 6. t.m., v Nabrežini. Na sestanku je tekla beseda tudi o političnem položaju v Italiji in o odnosih med Italijo in Slovenijo. Deželno tajništvo je znova poudarilo stališče, da mora biti slovenska manjšina v teh odnosih subjekt in da ima pravico povedati svoje mnenje, ko se državi dogovarjata o zadevah, ki se je neposredno tičejo.

Deželno tajništvo je z zaskrbljenostjo ocenilo sedanji trenutek Slovencev v Italiji spriču znanih hudih zapletov in udarcev, katerim smo priče zlasti na gospodarskem in šolskem področju. SSK meni, da je v teh razmerah še toliko bolj upravičen njen predlog o skupni manifestaciji v Rimu, ki naj bi jo priredili 9. novembra, se pravi na predvečer 20-letnice sklenitve osimskih sporazumov, ob katerih se je Italija obvezala, da bo v teku 6 mesecev sprejela zakon za globalno zaščito naše narodnostne skupnosti.

Na seji je bil govor tudi o novem obisku predstavništva naše manjšine v Evropskem parlamentu in v Svetu Evrope, do katerega bo prišlo v torek, 10. t.m., po posredovanju evropskega poslanca Južnotirolske ljudske stranke Michia Ebnerja. Deželno tajništvo SSK je izrazilo prepričanje, da seznanjanje mednarodnih organizacij in ustanov z odprtimi vprašanji naše narodnostne skupnosti lahko pomembno prispeva k njihovem razreševanju.

Gospod,

*Tvojo voljo naj objamem;
še malo rad živel bi
v družbi al' na samem.*

*Da zahvalo bi zapel Ti
za življenje,
za veselje, delo in trpljenje.*

*In prosim blagoslova
vsem trpinom,
ki križajo v družinah se,
al' s »svetnim plinom«.*

*Pa še mladini, lepi in veseli,
da Bogu radi bi zahvalo peli.*

*In dobrotnikom številnim
povrni z milostjo bogato,
zlasti če zašel je kdo v »zagato«.*

*Na koncu pa namesto amen
ostane trdna naj ljubezen,
kot je trden nabrežinski kamen.*

B.B.

G. Bogomil Breclj

70-letnik

Avtocesta po Vipavski

V Novi Gorici so predstavniki Družbe za avtoceste v Sloveniji sporočili, da je konec ugibanj in razprav o trasi avtoceste, ki bo Goriško povezala z osrednjo Slovenijo in tudi z Italijo. O trasi so razpravljali več kot 20 let, pri čemer so omenjali t.i. colske, vipavsko in kraško različico. Zdaj so se odločili za smer po Vipavski dolini, ki je po mnenju strokovnjakov najbolj primerna in gospodarna. Predsednik družbe za avtoceste Jože Brodnik je na novinarski konferenci poudaril, da bodo pri odkupovanju zemljišč, prek katerih bo potekala prometnica, čim bolj upoštevali interese kmetov oz. lastnikov parcel. Zaščiteni bodo tudi vodni izviri in kulturno-zgodovinski ter drugi spomeniki v okviru t.i. naravne dediščine. Posebno skrb bodo pri gradnji avtoceste namenili Vipavskemu Križu, spomeniško zaščiteni vasi, v kateri je kapucinski samostan.

Te dni so skladno s projektom o gradnji avtocestnega omrežja po Vipavski dolini pričeli graditi obvoznico v Šempetru pri Novi Gorici. Slednjo bodo preusmerili celoten promet iz Nove Gorice in Šempetra na bodočo avtocesto

oz. njen odsek Vrtojba-Selo, ki ga že gradijo. Obvoznica predvideva tudi gradnjo t.i. rondojskega križišča ob mednarodnem mejnem prehodu v Rožni dolini, ki bo omogočil križanje petih cestnih smeri.

Predstavniki Družbe za avtoceste so med obiskom v Novi Gorici tudi pojasnili, da bodo odsek avtoceste med Vipavo in vasjo Selo začeli graditi najpozneje jeseni leta 1996. Nekako v istem obdobju pa bodo začeli izvajati tudi pripravljala dela za gradnjo še zadnjega odseka avtoceste po Vipavski dolini, in sicer od Razdrtega do Vipave.

Sicer pa gradnja avtocest v Sloveniji ugodno poteka. Vrednost vseh do sedaj podpisanih pogodb za izvedbo programa graditve slovenskih avtocest do leta 1994 znaša okoli 39 milijard tolarjev. Od začetka realizacije programa v letu 1994 je bilo oddanih v gradnjo skupno 131,5 km avtocestnih odsekov in 196 objektov na njih. Za promet je že odprtih 14 km novih avtocest s 25 mostovi, nadvozi, priključki in drugimi objekti. Tako je trenutno v gradnji 117,5 km novih cestnih povezav in 171 objektov na njih.

M.

Vabilo na kosilo

Vsredo, 11. oktobra, so v Trstu na tiskovni konferenci predstavili peto izvedbo pobude Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, znano pod imenom Vabilo na kosilo. Od 15. oktobra do 30. novembra si bodo namreč obiskovalci Nadiških dolin lahko potešili lakoto in žejo v štirinajstih gostilnah in restavracijah, ki jim bodo nudile tipične jedi iz Beneške Slovenije.

Seznam gostiln in restavracij, ki letos sodelujejo pri Vabilu na kosilo, je sledeč: Alla Posta, Da Silvano, Alla Cascata (Občina Grmek), Da Vittorio (Praprotno), Al Vescovo, Alla Trotta, Alle grotte, Ai Buoni amici, Alla Stella alpina (Podbonesec), Al Giardino, Alle Quercie (Špeter), Pelizzo (Sovodnje), Sale e pepe in Bellavista (Srednje).

OBVESTILA

❖ **KATOLIŠKA KNJIGARNA.** Ob predstavitvi knjige Jožka Šavlija *Slovenija, podoba evropskega naroda* v petek, 13. oktobra, bo založnik na istem večeru prisotne seznanil z ilustracijami slikarja Dominka za novo luksuzno izdajo Prešernovega *Krsta pri Savicijevih šestih jeziki*.

❖ **GORICA.** 100-letnica Zavoda Don Bosco v Gorici. Petek, 13. oktobra, ob 20.30 nastop zborov S. Ignazio in C.A. Seghizzi; sobota, 14. oktobra, ob 10.30 na goriškem gradu uradna svečanost 100-letnice, ob 15. nasedežu srečanje za otroke in mladino; ob 18. sv. maša; nedelja, 15. oktobra srečanje z bivšimi dijaki zavoda; od ponedeljka 23. do nedelje, 29. oktobra, praznik kostanjev.

❖ **ALI RAD POJEŠ?** Pridruži se pevcem otroškega zbora KRESNICE od Sv. Ivana v Trstu (pokličite v večernih urah na tel. št. 040/567851).

❖ **NAPRODAJ JE HIŠA** št. 226 z lepim razgledom na morje v Sv. Križu pri Trstu. Kličite na tel. (040) 220332 ob večernih urah.

❖ **KLUB PRIJATELJSTVA** vabi v sredo, 25. oktobra, ob 16. uri v ul. Donizetti 3 v Trstu, kjer bomo predvajali zelo lep in zanimiv film o Sveti deželi.

❖ **DSI** v Trstu (Donizettijeva 3) vabi v ponedeljek, 16. oktobra, ob 20.30 na javni pogovor o problemih slovenskega šolstva v Italiji. Uvedli ga bodo ravnatelj Ksenija Dobrila, Marjan Kravos in Tomaž Simčič.

❖ **SSG:** Ajshil - Sedmerica proti Tebam. Prevod Alojz Rebul, režija Mario Uršič. V ponedeljek, 16. t.m., ob 20.30 abonma red A; v torek, 17. t.m., ob 20.30 abonma red B v Kulturnem domu v Gorici. Prodaja abonmajev od 10. do 13. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici - tel. 33288.

❖ **SVETOVNO MISIJSKO NEDELJO** bomo letos obhajali 22. oktobra. Za to priložnost bo izšla posebna brošura *Misijska nedelja*, ki se bodelila po vseh slovenskih mašah.

❖ **ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV** iz Trsta vabi udeležence pevskega seminarja na Dobrni na skupno vajo v četrtek, 19. t.m., ob 20. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah (priprava na hvaležnico).

❖ **URA MOLITVE ZA MISIJO** NE bo v nedeljo, 15. oktobra, v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu ob 16.30; po molitvi bosta predvajanje diapozitivov in srečolov za misijone. Prišel bo misijonar jezuit p. Janez Mjrdica, doma iz Beltincev, ki deluje v Zambiji. Vabljeni!

❖ **SV. MAŠA ZA SPRAVO** in vse vojne ter povojne žrtve sovođenske občine ob 50. obletnici konca 2. svetovne vojne bo v sovođenski cerkvi v nedeljo, 29. oktobra 1995 ob 10. uri. Sodelujejo pevski zbori iz Sovodnj, z Vrha sv. Mihaela ter iz Rupe-Peči. Prisrčno vabljeni!

❖ **ŠZ OLYMPIA** organizira 16. odbojškarski turnir P. Spazzapan v Gorici, Drevored 20. septembra 85, 12. in 13. oktobra. Program: 12.10.: ženski turnir - ob 18. uri B-Meters C1 - O.K. Nova Gorica; sledi Olympia C2 - poraženec prve tekme; sledi Olympia C2 - zmagovalci prve tekme. Nagrajevanje ženskega turnirja. Petek, 13.10.: moški turnir - ob 19. uri Olympia C.d.R. - ŠZ Soča; sledi Vivil - poraženec prve tekme; sledi Vivil - zmagovalci prve tekme. Nagrajevanje moškega turnirja.

DAROV

Za Katol. glas: N.N. Rupa 45.000 lir.

Za Katol. dom: v spomin na pok. Gizelo Tomsich-Kosič, daruje druž. Cotič Roman 100.000 lir.

Za slov. misijonarje: sestra Marija, ob 50. obletnici smrti brata Jožkota Petejan 50.000 lir.

Za cerkev na Peči: Igor Kovic, Peč 41, 20.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: Blason 20.000; Žužič 35.000; Ferletič 35.000; Bagozzi 15.000; Zampieri-Muotri 100.000; ob krstu Eleonore Doz-Križmančič 200.000; ob poroki Gratton-Iob 200.000; Abram 100.000; Visentin (za novo zastavo) 800.000; Mihelič 60.000; Truss 40.000; N.N. 10.000; Kakeš 100.000; Schar 10.000; Terčon 10.000; Milič 85.000; Bone 50.000; Slavec 10.000; Kovačič 15.000; bolniki 35.000; B.B. 200.000 lir.

Za katol. tisk: B.B. 450.000 lir.

Za McPZ Štandrež: g. Bogomil Breclj 100.000 lir.

Za cerkev v Ricmanjih: Marčela Vatovac, Ricmanje, 50.000; Marta in Patricija, Ricmanje, v spomin pok. moža in očeta 35.000 lir.

Za obnovitev cerkve sv. Uršule v Logu: prijatelji iz Trsta 1.000.000 lir.

ČESTITKE

Ob boleči izgubi Marije Gergolet por. Giacuzzo, ki je bila članica pokrajinskega sveta SSK, izrekamo vsem njenim bližnjim iskreno in občuteno sožalje.

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti - Gorica

SOŽALJE

Dragi mami in noni Jelki Tomažič iz Števerjana želijo ob praznovanju 82. rojstnega dne obilo zdravja, sreče in zadovoljstva otroci z družinami.

Sodelavce vljudno prosimo, naj članke za tržaško stran pošiljajo na tržaško poduredništvo v ul. Donizetti 3 (4. nadstropje), tel. 040-365473, fax 040-633307.

Uredništvo

Kulturno umetniško društvo Selca

Župnijska dvorana A. Gregorčič - Štandrež, nedelja, 22.10.1995, ob 16. uri nastopa mladina iz Selca pri Škofji Loki s

spevoigro v treh dejanjih Vinka Vodopivca

KOVAČEV ŠTUDENT

klavir: Anči Preve Megušar, glasba: Vinko Rovtar, režija: Marjan Kokalj, vokalna skupina Bratovščina - izbor narodnih in črnskih duhovnih pesmi, vodi: Andreja Mohorič

Prirejata Katoliški dom - Gorica in PD Štandrež.

Vokalna skupina Bratovščina bo pela tudi med sveto mašo v Štandrežu ob 10.30. Vabljeni!

KATOLIŠKA KNJIGARNA - GORICA

V razstavnih prostorih Katoliške knjigarne bo v petek, 13. oktobra, ob 18. uri predstavitev knjige

Jožka Šavlija

Slovenija, podoba evropskega naroda

O delu bosta spregovorila avtor in predstavnik založbe Radivoj Humar.

Vljudno vabljeni!

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik:

Andrej Bratuž

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva

Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUGA ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV